

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَلَمْ يَلَمْ يَلَمْ

جوهر دین و گوهر زیارت

«اصول اعتقادی و خاطراتی از زیارت امام
رضا (ع)»

نویسنده: محمد مسعود بهمنی

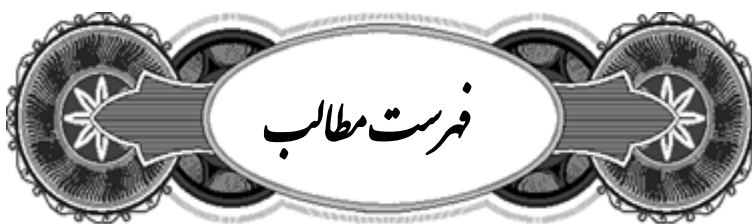
انتشارات نظری

سرشناسه	:	
عنوان و نام پدیدآور	:	
مشخصات نشر	:	
مشخصات ظاهری	:	
شابک	:	
وضعیت فهرست‌نویسی	فیپا :	
موضوع	:	
رده بندی کنگره	:	
رده بندی دیویی	:	
شماره کتابشناسی ملی	:	

نام کتاب:	
نویسنده:	
نوبت چاپ: اول-۱۳۹۴	
شمارگان:	
لیتوگرافی، چاپ و صحافی: فرداد - مادیتا	
صفحه‌آرا: مریم سلیمی	
 انتشارات نظری	
«کلیه حقوق چاپ و نشر مخصوص و محفوظ ناشر می‌باشد» دفتر مرکزی: تهران، خیابان ولی‌عصر (عج)، خیابان سید جمال‌الدین اسدآبادی (یوسف آباد) نیش خیابان فتحی شقاقی، جنب بانک انصار، پلاک ۳۲، طبقه ۲، واحد ۱۷ info@nashrenazari.com www.nashrenazari.com تلفن: ۸۸۱۰۲۷۷۵ همراه: ۰۹۱۹۰۱۲۹۴۵۵ پیام کوتاه: ۱۰۰۰۸۸۱۰۲۷۷۵	

ریال

قیمت:

مقدمه نویسنده	۵
فصل اول : جوهر دین (مروری بر اصول اعتقادی)	
«روز رستاخیز»	۹
«حضور قلب در نماز»	۱۵
«خلقت زن و مرد»	۲۱
«اصول دین»	۲۶
- آیات مرتبط با اصول دین	۲۹
۱- تعدادی از آیات مرتبط با توحید	۲۹
۲- تعدادی از آیات مرتبط با نبوت	۳۳
۳- تعدادی از آیات مرتبط با معاد	۳۶
۴- تعدادی از آیات مرتبط با عدل	۳۹
۵- تعدادی از آیات مرتبط با امامت و ولایت	۴۲

۴۳	۶- تعدادی احادیث مرتبط با امامت و ولایت
۴۴	«فروع دین»
۴۴	۱- نماز
۴۶	۲- روزه
۴۸	۳- جهاد
۵۴	۵- خمس
۵۶	۶- زکات
۶۱	۸- نهی از منکر
۶۳	۹- تولی
۶۴	۱۰- تبرأ
۶۷	«نفس اماره»

فصل دوم: خاطراتی از زیارت امام رضا (ع) (گوهر زیارت)

۸۱	«سر و صدای ساخت و ساز در ماه مبارک رمضان»
۸۵	«افطاری در حرم مطهر رضوی»
۸۶	«وسایل سرگرمی کودکان در حرم مطهر»
۸۸	«ضربه زدن دست به در و دیوار حرم مطهر»
۸۹	«سجده کردن در درب ورودی حرم مطهر»
۹۱	«فرستادن صلوات در حرم مطهر»
۹۳	«اتاقک‌های راهنمای زوار»
۹۵	فهرست منابع

مقدمه نویسنده

«بسم الله الرحمن الرحيم»

دین اسلام، آخرین دین الهی است که توسط حضرت رسول اکرم (ص) برای هدایت و راهنمایی و آئین و رسم و زندگی مردم، از طرف خداوند ابلاغ گردید. این دین الهی با کتاب نورانی قرآن مجید تبیین گردیده و بشریت را به سوی رستگاری هدایت نموده و چراغی است فراسوی انسان برای راه یافتن به حقیقت و آشنایی با ذات اقدس خداوند متعال. کسی که پیرو این دین الهی که کامل‌ترین دین است می‌شود بایستی از اصولی پیروی کرده و به آنان معتقد باشد که بدیهی‌ترین آنان اصول دین و فروع دین است. در این کتاب بر آن شدیم که ابتدا مروری داشته باشیم به این اصول اعتقادی با استفاده از آیات نورانی قرآن مجید و در فصل دوم کتاب به خاطراتی از سفر به مشهد مقدس و زیارت مرقد مطهر امام رضا (ع) در تابستان ۱۳۹۱ که به مدت ۴۰ روز در ماه مبارک رمضان و مدتی بعد از عید فطر در این شهر اقامت گزیدیم و از فیوضات و برکات امام رضا (ع) بهره بردیم، اکثر اوقات را در حرم مطهر سپری نموده که خاطراتی از مشاهدات و اتفاقات در

حرم مطهر و محل اقامت و ... به نظرم جالب می‌آمد و بر آن شدم که آن را
مکتوب و منتشر نمایم تا نسبت به رفع معایب و نواقص موجود توسط
مسئولیتی محترم حرم رضوی اقدام گردیده تا همواره حرمت این حرم شریف
رعایت گردیده و حرمت زوار این امام عزیز و بزرگوار نیز رعایت گردد و
همواره کشور عزیز ما (ایران) به عنوان پرچم دار، کشور شیعه مذهب در
جهان، همچون گذشته چون گوهری درخشان بدرخشد.

انشاء...

محمد مسعود بهمنی

فصل اول

جوهر دین

(مروری بر اصول اعتقادی)

- ۱- روز رستاخیز
- ۲- حضور قلب در نماز
- ۳- خلقت زن و مرد
- ۴- اصول دین
- ۵- فروع دین
- ۶- نفس اماره
- ۷- همه وجود و هستی ما از خدا است.

«روز رستاخیز»

ما بایستی آمادگی داشته باشیم که در روز رستاخیز و قیامت در جلوی خداوند و با حضور انبیا (ص) و امامان (ع) و اولیاء الهی حاضر شویم. امید است که در آن هنگام رو سفید باشیم. اگر آن لحظه سرنوشت ساز را در ذهن مجسم کنیم به این نتیجه می‌رسیم که ما بایستی خودمان را برای آن زمان موعود آماده کنیم.

آیا در آن مکان و زمان و آن محشر باشکوه ما سرافکنده هستیم یا سر بلند آیا از روی انبیا (ص) و امامان معصوم (ع) خجل و خجالت زده هستیم و یا مفتخر به نام مسلمان واقعی و شیعه علی (ع) بودن هستیم. آیا به اعمال خود مباحات و افتخار می‌کنیم یا اعمال ما وبال گردن ما می‌شود.

آیات مرتبط

إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَىٰ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ وَعَلَىٰ عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ وَمَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا بَبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ^۱

همانا خدا جان و مال اهل ایمان را به بهای بهشت خریداری کرده، آنهایی که در راه خدا جهاد می کنند پس (دشمنان دین را) به قتل می رسانند و (یا خود) کشته می شوند، این وعده قطعی است برخدا، و عهدهی است که در تورات و انجیل و قرآن یاد فرموده و از خدا با وفاتر به عهد کیست؟ پس از این معامله ای که کردید بس شاد باشید، که این به حقیقت، سعادت و فیروزی بزرگ است.

– الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ أَكْظَمَ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ^۱

آنان که ایمان آوردند و از وطن خود هجرت گزیدند و در راه خدا به مال و جانشان جهاد کردند آنها را نزد خدا مقام بلندتری است و آنان بالخصوص رستگاران و سعادت‌مندان دو عالمند.

– قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ^۲

خدا گوید، این روزی است (روز قیامت) که صادقان از راستی خود بهره مند می شوند برای آنها بهشت هایی است که از زیر درختانش نهرها جاری است و در آن به نعمت ابدی متعمنند، خدا از آنها خشنود و آنها از خدا خشنودند، این است فیروزی و سعادت بزرگ.

۱- سورة توبه آیه ۲۰

۲- مائده آیه ۱۱۹

وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ^۱
 البته نپندارید که شهیدان راه خدا مرده اند، بلکه زنده اند و در نزد خدا
 متنعم خواهند بود.

- فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ
 خَلْفِهِمْ أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ^۲

آنان به فضل و رحمتی که خدا نصیب شان گردانید شادمانند و دلشاندند به
 حال آن مومنانی که هنوز به آنها نپیوسته اند و بعدا در پی آنها به سرای آخرت
 خواهند شتافت که بیمی بر آنان نیست و غمی نخواهند داشت.

- يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةِ اللَّهِ وَفَضْلٍ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ^۳
 دلشاندند به نعمت و فضل خدا و اینکه خداوند اجراهل ایمان را هرگز ضایع
 نگذارد.

- وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ
 لِلْمُتَّقِينَ^۴

بشتابید به سوی مغفرت پروردگار خود و بسوی بهشتی که پهنای آن همه
 آسمانها و زمین را فرا گرفته و مهیا برای پرهیزکاران است.

- الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاطِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ

۱- آل عمران آیه ۱۶۹

۲- آل عمران آیه ۱۷۰

۳- آل عمران آیه ۱۷۱

۴- آل عمران آیه ۱۳۳

وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ^۱

آنهايي که از مال خود بفقرا در حال وسعت و تنگدستي انفاق کنند و خشم و غضب فرو نشانند و از بدی مردم در گذرند (چنين مردمی نیکوکارند) و خدا دوست دار نیکوکاران است.

- وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرِ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَى مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ^۲

نيکان آنها هستند که هر گاه کار ناشايسته از ايشان سر زند يا ظلمی بنفس خویش کنند خدا را يياد آرند و از گناه خود بدر گاه خدا توبه و استغفار کنند (می دانند) جز خدا هيچ کس نمی تواند گناه خلق را بيمرزد و آنها هستند که اصرار در کار زشت نکنند چون بزشتی معصيت آگاهند.

- أُولَئِكَ جَزَاؤُهُمْ مَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَجَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ^۳

آنها هستند که پاداش عملشان آمرزش پروردگار است و باغ‌هائی که از زیر درختان آن نهرها جاريست جاويد در آن بهشت ها متنعّم خواهند بود و چه نیکوست پاداش نیکوکاران

- الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ^۴

۱- آل عمران آیه ۱۳۴

۲- آل عمران آیه ۱۳۵

۳- آل عمران آیه ۱۳۶

۴- بقره آیه ۱۵۶

آنانکه چون بحادثه سخت و ناگواری دچار شوند صبوری پیش گرفته و گویند ما بفرمان خدا آمده و بسوی او رجوع خواهیم کرد.

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِّنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ^۱

(ای رسول) هرگز مردمی که ایمان بخدا و روز قیامت آورده اند چنین نخواهی یافت که دوستی با دشمنان خدا و رسول کنند و هر چند آن دشمنان پدران یا فرزندان و برادران و خویشان آنها باشند این مردم پایدارند که خدا بر دلهاشان نور ایمان نگاشته و بروح قدس الهی آنها را موید و منصور گردانیده و در قیامت به بهشتی داخل کند که نه‌های (مصفا) زیر درختانش جاری است و جاودان در آنجا متعینند و این خدا از آنها خشنود و آنها هم از خدا خشنودند اینان بحقیقت حزب خدا هستند الا ای اهل ایمان بدانید که حزب خدا رستگاران عالمند.

وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْحَمْدُ فِي الْأُولَى وَالْآخِرَةِ وَلَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ^۲

و اوست خدای یکتا که جز او هیچ خدایی نیست هم ستایش در اول و آخر عالم مخصوص او هم حکم و سلطنت جهان با او و هم رجوع اهل عالم بسوی

۱- مجادله آیه ۲۲

۲- قصص آیه ۷۰

اوست.

– إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَخْبَتُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ^۱

آنان که بخدا ایمان آورده به اعمال صالح پرداختند و بدرگاه خدای خود خاضع و خاشع گردیدند آنها البته اهل بهشت جاویدند و در آن متنعم ابدی خواهند بود.

– وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ^۲

آنانکه در صدر اسلام سبقت بایمان گرفتند از مهاجر و انصار و آنانکه بطاعت خدا پیروی آنان کردن از سایر امت خدا از آنها خشنود است و خدا بر آنها بهشتی که از زیر درختانش نهرها جاریست مهیا ساخته که از آن تا ابد متنعم باشند و این بحقیقت سعادت بزرگ است

– كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَنَبِّئُكُمْ بِالْشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً وَإِلَيْنَا تُرْجَعُونَ^۳

هر نفسی در عالم رنج و سختی مرگ را می چشد و ما شما را به بد و نیک مبتلا کرده تا بیازمائیم (و هنگام مرگ) بسوی ما باز می گردید.

۱- هود آیه ۲۳

۲- سوره توبه آیه ۱۰۰

۳- سوره انبیاء آیه ۳۵

«حضور قلب در نماز»

در هنگام نماز اگر بتوانیم قلب خود را که همان روح ما (مرکز احساسات و عواطف ما در قلب و روح و جان ماست) به روح بلند و بزرگ خداوند پیوند بزنیم احساس ارتباط روحی بیشتری با خداوند می کنیم و این احساس نزدیکی باعث می شود که تمرکز حواس ما در نماز بیشتر شود چون قطره ای را به دریا و اقیانوس اتصال می دهیم. اگر این اتصال برقرار نشود و ذهنیات و فکر ما به هزاران جا و مکان می رود و از تمرکز و توجه به خداوند متعال باز می مانیم و این خود غفلت می شود. در حدیثی از یکی از معصومین (ع) آمده است که آن مقدار از نماز مورد قبول قرار می گیرد که به خداوند متعال توجه کامل داشته باشیم و با حضور قلب خوانده شود.

حضرت علی (ع) آن موحد بزرگ، آن طور روح و قلب خود را به خداوند می سپارد که در هنگام نماز، جسم خارجی و یا تیز را از پای مبارک ایشان خارج می کردند و ایشان متوجه خونریزی و درد ناشی از آن نمی شد، مثالی می توان زد در مورد کره جامد که اثر چاقو و قاشق در آن مشخص می شود، ولی اگر این کره ذوب شود و به صورت مایع در آید، وقتی چاقو یا قاشق را در کره مذاب وارد می کنیم، اثری از چاقو یا قاشق در کره باقی نمی ماند در حالیکه در کره منجمد و جامد این اثرات مشهود است. حضرت علی (ع) و برخی از عرفای بزرگ، در هنگام نماز و عبادت و ارتباط با خداوند متعال، جانشان به جوش آمده و اثری از زخم و چاقو در جسم آنان مشهود نمی شود، چون روح که حاکم بر جسم است، جسم را ترمیم می کند و مانع از احساس

درد در بدن می شود، امید است که همه مومنین و مومنات هنگام اقامه نماز، توجه کامل به خداوند داشته باشند.

تعدادی از آیات مرتبط :

– الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ^۱

آنها که به خدا ایمان آورده و دلهاشان بیاد خدا آرام می گیرد، آگاه باشید که تنها یاد خدا آرام بخش دلهاست.

... قُلْ هُوَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ مَتَابِ^۲

... بگو او خدای من است و جز آن خدایی نیست و من بر او توکل کرده‌ام و روی امیدم همه بسوی اوست.

– ... فَأَقِمْوَا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ فَنِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ^۳

... پس نماز پیا دارید و زکات بمستحقان بدهید و بخدا (و کتاب او) متوسل شوید که او پادشاه و مولی و نگهبان و حافظ و ناصر شماست و نیکو ناصر و مولایی است.

– إِنَّ الَّذِينَ هُمْ مِنْ خَشْيَةِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ^۴

همانا آن مومنانیکه از خوف خدا ترسان و هراسانند

۱- سورة رعد آیه ۲۸

۲- سورة رعد آیه ۳۰

۳- حج آیه ۷۸

۴- سورة مومنون آیه ۵۷

... رَبَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ^۱

.... بارالها ما بتو ایمان آوردیم تو از گناهان ما در گذر و در حق ما لطف و مهربانی فرما که تو بهترین مهربانان هستی.

- وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ بِحَمْدِهِ وَكَفَى بِهِ بُدْءُ عِبَادِهِ
خَيْرًا^۲

و تو بر خدای زنده ابدی که هرگز نمیرد توکل کن و بستایش ذات او وی را تسبیح و تنزیه گو و هم او که بگناه بند گانش آگاهست، کفایت است.

- وَمَنْ يُسَلِّمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ وَإِلَى اللَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ^۳

و هر کس روی تسلیم و رضا بسوی خدا آرد و نکوکار باشد چنین کس بمحکمترین رشته الهی چنگ زده و بداند که پایان کارها بسوی خداست.

- هُوَ الْحَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ^۴
و جز او هیچ خدایی نیست پس تنها او را بخوانید و به اخلاص بندگی کنید که ستایش و سپاس مخصوص خدای و آفریدگار عالمیانست.

- إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَخْزَنُوا وَابْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ^۵

۱- سوره مومنون آیه ۱۰۹

۲- سوره فرقان آیه ۵۸

۳- لقمان آیه ۲۲

۴- غافر آیه ۶۵

۵- فصلت آیه ۳۰

آنان گفتند محققاً پروردگار ما خداست و بر این ایمان پایدار ماندند فرشتگان (رحمت) بر آنها نازل شوند (و مژده دهند) که دیگر هیچ ترس و حزن و اندوهی از گذشته خود ندارید و شما را بهمان بهشتی که (انبیا) وعده دادند بشارت باد.

- فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ^۱

تو نام بزرگ خدای خود را تسبیح گوی

- الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ^۲

آن کسانی که به جهان غیب ایمان آرند و نماز به پا دارند و از هر چه روزیشان کردیم به فقیران انفاق کنند.

- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ^۳

ای اهل ایمان در پیشرفت کار خود صبر و مقاومت پیشه کنید و به ذکر خدا و نماز توسل جوئید که خدا یاور صابران است.

- لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَآتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ

۱- واقعه آیه ۹۶

۲- بقره آیه ۳

۳- بقره آیه ۱۵۳

الْبَاسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ^۱

نیکوکاری بدان نیست که روی بجانب مشرق یا مغرب کنید چه این چیزی بی اثری است لیکن نیکوکار کسی است که بخدای عالم و روز قیامت و فرشتگان و کتاب آسمانی و پیغمبران ایمان آورد و دارایی خود را در راه دوستی خدا بخویشاوندان، یتیمان و فقیران و رهگذران و گدایان بدهد و هم خود را در آزاد کردن بندگان صرف کند و نماز بپا دارد و زکات مال به مستحق برساند و با هر که عهد بسته به موقع خود وفا کند و در کارزار و سختیها صبور و شکیبا باشد و بوقت رنج و تعب صبر پیشه کند کسانیکه بدین اوصاف آراسته‌اند آنها حقیقت راستگویان و آنها پرهیزکارانند.

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ^۲

و چون بندگان من از دوری و نزدیکی من از تو پرسند بدانند که من به آنها نزدیک خواهم بود و هر که مرا خواند دعای او اجابت کنم پس بایست دعوت مرا بپذیرند و به من بگروند، باشد تا سعادت راه یابند.

فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ فَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا^۳

پس آنگاه که از نماز فراغت یافتید باز در همه احوال ایستاده، نشسته و بر

۱- بقره آیه ۱۷۷

۲- بقره آیه ۱۸۶

۳- نساء آیه ۱۰۳

پهلوی و هر حال که توانید خدا را یاد کنید سپس که از آسیب دشمن ایمن شدید در این حال نماز (کامل) به جای آرید که نماز برای اهل ایمان حکمی واجب و لازمست.

– اذْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ^۱

خدای خود را بتضرع و زاری و بصدای آهسته بخوانید که خدا هرگز ستمکاران را دوست نمی دارد.

– قُلْ إِنْ صَلَّائِي وَتُسْكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ^۲

بگو ای پیغمبر همانا نماز و طاعت و کلیه اعمال من و حیات و ممات من همه برای خداست که پروردگار جهانیان است.

– وَالَّذِينَ يُمَسِّكُونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ إِنَّا لَا نَضِيعُ أَجْرَ الْمُصْلِحِينَ^۳

و آنان که متوسل به کتاب آسمانی شوند و نماز پیا داشتند که ما اجر درستکاران را ضایع نخواهیم گذاشت.

۱- اعراف آیه ۵۵

۲- انعام آیه ۱۶۲

۳- اعراف آیه ۱۷۰

«خلقت زن و مرد»

خداوند متعال، انسان را به دو گونه زن و مرد آفرید و برای هر کدام خصوصیات ظاهری باطنی قرار داد تا عالم خلقت با ازدواج زن و مرد و بقای نسل و تولید فرزند، به مسیر تکاملی و سیر خود ادامه دهد، در کلیه موجودات زنده و گیاهان و جانوران نیز این تولید مثل و بقای نسل وجود دارد، در غیر این صورت نسل آنان منقرض می شود.

در روی کره زمین نسل بشر تکثیر و هم اینک از مرز هفت میلیارد نفر عبور کرده است و این کره خاکی به مرز انفجار نزدیک شده است، در آینده نه چندان دور کمبود غذا و آب و هوای سالم و ... نسل بشر را تهدید می کند. خداوند عظیم و خالق هستی در قرآن کریم از ازدواج و زندگی مشترک زن و مرد، برای آرامش یکدیگر نام برده است (لتسکنا) و در جای دیگر از قرآن کریم می فرماید: آنان لباس های شما و شما لباس های آنان هستید، یعنی زن و شوهر همچون پوشش و محافظ یکدیگر هستند ولی متأسفانه در قرن حاضر آمار طلاق در ایران افزایش چشمگیری داشته است و حتی ازدواج کاهش یافته و سن ازدواج جوانان نیز افزایش یافته است.

تنوع گرایی و عدم مسئولیت پذیری در زندگی و خودخواهی های طرفین و بسیاری دیگر از عوامل، باعث از هم پاشیدگی خانواده ها شده است و جوانان به زندگی مجردي و حتی به زندگی حیوانی و شهوت رانی سوق داده شده اند که بر خلاف دستور قرآن کریم و سیره انبیاء و ائمه اطهار است.

خصوصیات فری و شخصیتی زن و مرد با هم متفاوت است و در زندگی

مشترک بین زوجین مهم این است که طرفین بتوانند خصوصیات یکدیگر را درک نموده و انتظارات آنان از طرف مقابل و از جنس مخالف خود کمتر شود، حال به چند خصوصیات مثبت و منفی خانم ها و آقایان می پردازیم.

الف- خصوصیات مثبت خانم ها : ۱- مهربانی ۲- فداکاری ۳- خانه داری و آشپزی ۴- لطافت روح ۵- رقیق القلب بودن و ...

ب- خصوصیات منفی خانم ها : ۱- احساساتی بودن ۲- دم دمی مزاج بودن ۳- وابستگی زیاد به فرزند و بستگان خود ۴- زیاد حرف زدن و ...

الف- خصوصیات مثبت آقایان : ۱- غیرت ۲- بیرون از منزل کار کردن برای تامین معیشت خانواده ۳- صلابت و اقتدار ۴- مدیریت کلی منزل و مخارج ۵- استفاده بیشتر از قدرت تعقل و تفکر و ...

ب- خصوصیات منفی آقایان : ۱- خود خواهی ۲- یکدندگی ۳- خشونت ۴- زور گویی ۵- عدم بروز احساسات قلبی ۶- علاقه کمتر به امورات داخل خانه و ...

اگر زن و شوهر با این خصوصیات مثبت و منفی یکدیگر کنار بیایند و در صدد این نباشند که جنس مخالف خود را به مانند خود کنند، آنان زندگی خوب و آرامی خواهند داشت ولی اگر جایگاه ها در خانواده عوض شود، تزاخم و اصطکاک بوجود می آید و زندگی شیرین زوجین تبدیل به جهنم می شود، که اولین فدا شدگان و آسیب پذیران این جرو بحث ها و اختلافات خانوادگی ابتدا طرفین هستند که این مجادلات باعث استرس و کاهش عمر آنان می شود و در مرحله بعد، فرزندان خانواده هستند که آسیب می بینند و

روح و جسم آنان پژمرده می شود. امید است که با پیروی از تعالیم رهایی بخش اسلام، جایگاه زن و مرد تبیین و رعایت گردیده و همواره زندگیهای مشترک پا برجا باشد و متلاشی نشود، ضربه به خانواده، ضربه به جامعه و اجتماع و در نهایت ضربه به کل انسانیت و جامعه بشری است و همانا دور شدن از فلسفه خلقت انسان توسط خداوند است. در صورتیکه طرفین نتوانستند همدیگر را تحمل کنند چاره ای جز طلاق وجود ندارد که یکی از منفورترین کارها در نزد خداوند متعال است ولی همین طلاق از خیانت، قتل و عواقب بعدی در زندگی مشترک زن و شوهر جلوگیری می کند.

امید است که زندگی مشترک همه زوجین مستدام و با صفا و صمیمیت همراه باشد.

تعدادی از آیات مرتبط :

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ^۱

و یکی از آیات (لطف) الهی آن است که برای شما از جنس خودتان جفتی بیافرید که در بر او آرامش یافته و با هم انس گیرید و میان شما رافت و مهربانی برقرار فرمود همانا در این امر نیز برای مردم با فکر، ادله ای آشکار است.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا

وَبَثَّ مِنْهُمَا رَجُلًا كَثِيرًا...^۱

- ای مردم بترسید از پروردگار خود ان خدائیکه همه شما را از یک تن بیافرید و هم از آن جفت او را خلق کرد و از آن دو تن خلقی بسیار از مردوزن در اطراف عالم برانگیخت

- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَرِثُوا النِّسَاءَ كَرِهًا وَلَا تَعْضُلُوهُنَّ لِيَذْهَبُوا بِبَعْضِ مَا آتَيْتُمُوهُنَّ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَاحِشَةٍ مُبَيَّنَةٍ وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ فَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَيَجْعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا^۲

ای اهل ایمان برای شما حلال نیست که زنان را به اکراه و اجبار به میراث گیرید و به زنان سختگیری و بهانه جویی نکنید که قسمتی از آنچه مهر آنها کرده اید بجور بگیرید مگر آنکه عمل زشتی و مخالفتی از آنها آشکار شود و با آنها در زندگانی با انصاف و خوش رفتار باشید و چنانکه دلپسند شما نباشد (اظهار کراهت نکنید) که بسا چیزها ناپسند شما است و حال آنکه در آن خداوند، خیر بسیاری برای شما مقدر فرموده

- الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ فَالصَّالِحَاتُ قَانِتَاتٌ حَافِظَاتٌ لِّلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ وَاللَّاتِي تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَاهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ وَاصْرَبُوهُنَّ فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا كَبِيرًا^۳

۱- سوره نساء آیه ۱

۲- نساء آیه ۱۹

۳- سوره نساء آیه ۳۴

مردان را بر زنان تسلط و حق نگهبانی است به واسطه آن برتری که خدا بعضی را بر بعضی مقرر داشته و هم بواسطه آنکه مردان از مال خود باید بزن نفقه دهند پس زنان شایسته و مطیع در غیاب مردان حافظ حقوق شوهران باشند و آنچه را که خدا به حفظ آن امر فرموده نگهدارند و زنانیکه از مخالفت و نافرمانی آنان بیمناکید باید نخست آنها را موعظه کنید اگر مطیع نشدند از خوابگاه آنان دوری گزینید باز مطیع نشدند آنها را بزدن تنبیه کنید چنانچه اطاعت کردند دیگر بر آنها حق هیچگونه ستم ندارید که همانا خدا بزرگوار و عظیم الشان است.

— مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ^۱

هر کس از مرد و زن کار نیکی بشرط ایمان به خدا بجای آورد ما او را در زندگانی خوش و با سعادت زنده (ابد) می گردانیم و اجری بسیار بهتر از عمل نیکی که کرده به او عطا می کنیم.

— وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ^۲

و از هر چیزی دو نوع (نر و ماده) بیافریدیم تا مگر متذکر حکمت خدا شوید.

... هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ^۳

۱- سوره نحل آیه ۹۷

۲- ذاریات آیه ۴۹

۳- بقره آیه ۱۸۷

... (زنان شما) جامه سترو عفاف شما و شما نیز لباس عفت آنها هستید.

«اصول دین»

اصول دین ما (اسلام) بر پنج رکن و پایه استوار است که تفکرات و بینش‌ها و ایدئولوژی و جهان بینی ما مسلمانان را شکل می دهد و عبارتند از ۱- توحید ۲- معاد ۳- نبوت ۴- امامت ۵- عدل.

امامت و عدل را اصول مذهب هم می گویند که برادران اهل تسنن در این دو مورد نظرات مخصوص به خود را دارند.

۱- **توحید** «لا اله الا الله» شعار وحدت آفرین و رهایی بخش و مهمترین رکن و پایه و اصل ادیان الهی و اسلام است. به جز خداوند متعال کسی دیگر در امور آفرینش آسمانها و زمین و موجودات آن، دخیل نیست و فقط خداوند آفریننده و گرداننده و سکان دار جهان هستی است. مالک و صاحب و پادشاه عالم هستی خداوند است.

نادیده گرفتن این موضوع و پوشاندن و کتمان آن کفر محسوب می شود و شریک قائل شدن برای خداوند شرک است که هر دو از گناهان کبیره هستند : به طور کلی «لاموثر فی الامور الا الله» در تمامی کارها و امور فقط خداوند موثر و نقش آفرین و اثر بخش است و لاغیر. این وحدانیت و اقرار به وجود خداوند و توحید ذاتی و صفاتی ایشان و یکی دانستن و آفریننده بودن و هستی بخشی بودن خداوند را توحید می گویند.

۲- **نبوت** : پس از خلقت انسان و وجود مسیرهای مختلف در سر راه بشریت و بمنظور هدایت و راهنمایی انسان و جلوگیری از انحراف و

سردرگمی بشریت، خداوند پیامبرانی را از سوی خود برای هدایت بشر و اتمام حجت به رسالت مبعوث فرمودند تا آنان انسان ها را از گمراهی نجات داده و به سوی خداوند متعال هدایت نمایند. تعداد این پیامبران الهی یکصد و بیست و چهار هزار پیامبر است که از حضرت آدم (س) شروع گردیده و به حضرت محمد (ص) ختم گردید و کتاب قرآن کریم، ارمغان و هدیه حضرت رسول اکرم (ص) از سوی پروردگار برای هدایت بشر توسط ایشان ابلاغ و اهدا شده است.

۳- معاد : پس از اتمام حجت توسط خداوند و برگزیدن پیامبران برای هدایت بشر و مشخص نمودن راه هدایت و ضلالت و قدم نهادن به راه خداوند و یا در مسیر گمراهی و شیطان گام برداشتن و آگاهی انسان ها از این مسیرها، خداوند روز رستاخیز را برای عقاب و پاداش بندگان در جهان آخرت و قیامت قرار دادند و اعتقاد به اینکه جهان دیگری پس از مرگ در مسیر انسان قرار دارد تا به کیفر و پاداش عمل بد و نیک خود برسد و وعده جهنم و عذاب برای گمراهان و پیروان راه باطل و وعده بهشت برای پیروان راه حق به همراه رضایت خداوند از بنده مطیع و فرمان بر او داده شده است. تا انسان همواره در زندگانی دنیا با این خوف و رجاء به اعمال خود پردازد و در معاد و برگشتی به سوی پروردگار برای حساب و کتاب به این آیه شریفه توجه می گردد که «انا لله و انا لیه راجعون همه ما از خداوند هستیم و به سوی او باز می گردیم».

۴- عدل : به اعتقاد شیعه، خداوند عادل است و کارهای غیر عقلانی و

نامعقول انجام نمی دهد و تمامی اعمال و کارهای خداوند بر مبنای عدل و عدالت است.

ظالمان و ستمگران به جزای عمل خود چه در این دنیا و چه در آن دنیا می رسند و صالحان و متقین هم پاداش عمل خود را چه در این دنیا و چه در آن دنیا می بینند.

گروهی معتقدند که اگر صلاح خداوند باشد یک ستمگر و ظالم را به بهشت می برد و بر عکس یک انسان صالح و متقی را به جهنم می برد ولی شیعه با قرار دادن این اصل تاکید بر عدالت و حقانیت خداوند دارد و اطمینان قلبی برای انسانها بوحود می آورد که خداوند عادل است و از ظلم و اجحاف در حق بندگان مبرا و منزّه است.

۵- امامت : به اعتقاد شیعه در ادامه راه پیامبران الهی و ادامه نبوت و رسالت پیامبران الهی، دوازده امام معصوم که اولین آن حضرت علی (ع) است و آخرین آن حضرت صاحب الامر و الزمان حضرت حجت ابن حسن عسگری (عج) می باشد و در حال حاضر ایشان در غیبت کبرا بسر می برند و با فرمان خداوند برای نجات بشریت در زمانی که دنیا پر از جور و ظلم و فساد می شود به پا می خیزند و ظهور می کنند تا جهان را پر از عدل و داد کنند و انتقام خون به ناحق ریخته مظلومان عالم را از ظالمان و ستمگران بستانند.

در خصوص امامت حضرت علی (ع) یاد آوری می گردد که حضرت رسول اکرم (ص) آخرین پیامبر مبعوث شده از سوی خداوند در روز عید غدیر خم، حضرت علی (ع) را به عنوان جانشین و وصی خود برای ادامه راه

انبیا و نبوت برگزیدند، لذا راه امامان معصوم (ع) همانا راه پیامبران الهی است و این امامان معصوم (ع) ادامه دهنده راه انبیا و پیامبران الهی هستند. دعوت آنان نیز همانند دعوت انبیاء (س) حرکت به سوی خداوند متعال و گام نهادن در مسیر الهی و احادیث ذکر شده از آنان در تبیین قرآن کریم و بیان زوایای پنهان از وجود انسان و زندگی اجتماعی و اخلاقی بشری است. حضرت علی (ع) در نجف اشرف مدفون هستند

و چهار امام مظلوم بدون بارگاه و آرامگاه در قبرستان بقیع در مدینه مدفون هستند (امام حسن (ع) - امام زین العابدین (ع) - امام محمد باقر (ع) - امام جعفر صادق (ع)) و دو امام بزرگوار در سامرا - (امام علی النقی (ع) و امام حسن عسگری (ع) و دو امام عزیز در کاظمین (امام موسی الکاظم (ع) و امام محمد تقی (ع)) و امام حسین (ع) در کربلا و امام رضا (ع) در مشهد مقدس مدفون هستند و امام زمان (عج) زنده و در غیبت کبرا بسر می برند.

- آیات مرتبط با اصول دین

۱- تعدادی از آیات مرتبط با توحید:

- **إِنِ الْحُكْمُ لِلَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ**^۱

.... هیچکس فرمانروای عالم جز خدا نیست من براو توکل می کنم و باید

صاحبان مقام توکل هم بر او اعتماد کنند و توکل کنند

- **وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ**

يُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ^۱

و اگر خدا بر تو ضرری خواهد هیچکس دفع آن نتواند و اگر خیر و رحمتی خواهد باز احدی رد آن نتواند که فضل و رحمت حق به هر کس از بندگان بخواهد البته می رسد و اوست خدای آمرزنده مهربان

... قُلْ هُوَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ مَتَابِ^۲

.... (ای پیغمبر) بگو او خدای من است و جز آن خدایی نیست و من بر او توکل کرده ام و روی امیدم همه بسوی اوست.

– الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى^۳ – لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرَى^۴ – وَإِنْ تَجَهَّرَ بِالْقَوْلِ فَإِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ وَأَخْفَى^۵ – اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى^۶

آن خدای مهربانی که بر عرش عالم وجود و قدرت محیط است – هر چه در آسمانها و زمین و بین آنها یا زیر کره خاک موجود است همه ملک اوست و اگر به آواز بلند سخن گویی همانا خدا بر (پیدا و) نهان و مخفی ترین امور جهان کاملاً آگاهست بجز خدای یکتا که همه اسماء و صفات نیکو مخصوص اوست خدایی نیست.

۱- یونس آیه ۱۰۷

۲- سوره رعد آیه ۳۰

۳- سوره طه آیه ۵

۴- سوره طه آیه ۶

۵- سوره طه آیه ۷

۶- سوره طه آیه ۸

– وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا^۱

در کارهای بر خدا توکل کن (که تنها) خدا برای مدد و نگهداری کفایت است.

– اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ^۲

خدا آفریننده هر چیز است و بر هر چیز او نگهدارنده است.

– اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَصَوَّرَكُمُ فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ وَرَزَقَكُم مِّنَ الطَّيِّبَاتِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُم فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ^۳

خداست آن که زمین را آرامگاه شما قرار داد و آسمان را برافراشت و شما را به نیکوترین صورتهای بیافرید و از (بهترین) غذاهای لذیذ خوشمزه بشما روزی داد این خدا پروردگار شماست. زهی برتر و بزرگوار پروردگار عالمیان

– هُوَ الْحَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ^۴

: او خدای زنده ابدی است و جز او هیچ خدایی نیست پس تنها او را بخوانید و به اخلاص بندگی کنید که ستایش و سپاس مخصوص خدای و آفریدگار عالمیان است.

– يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى

۱- احزاب آیه ۳

۲- زمر آیه ۶۲

۳- غافر آیه ۶۴

۴- غافر آیه ۶۵

كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ^۱

هر چه در زمین و آسمان ها است همه به تسبیح و ستایش خدا مشغولند که ملک هستی و ستایش عالم برای اوست که او بر هر چیز تواناست.

- إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ^۲

همانا خدا پروردگار من و شماست او را بپرستید که همین (خدا پرستی) راه راست است.

- وَهُوَ اللَّهُ فِي السَّمَاوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ يَعْلَمُ سِرَّكُمْ وَجَهْرَكُمْ وَيَعْلَمُ مَا تَكْسِبُونَ^۳

و اوست خدا در همه آسمانها و زمین که از نهان و آشکار شما با خبر است و بدانچه می کنید آگاهست.

- بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنَّى يَكُونُ لَهُ وَلَدٌ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ صَاحِبَةٌ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ^۴

اوست پدید آورنده آسمان و زمین و چگونه وی را فرزندی تواند بود در صورتیکه او را جفتی نیست و او همه چیز را آفریده و به همه امور (عالم) دانا است.

- قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا هُوَ مَوْلَانَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ^۵

۱- تغابن آیه ۱

۲- آل عمران آیه ۵۱

۳- انعام آیه ۳

۴- انعام آیه ۱۰۱

۵- سوره توبه آیه ۵۱

بگو هرگز جز آنچه خدا خواسته بما نخواهد رسید، اوست مولای ما و البته اهل ایمان در هر حال بر خدا توکل خواهند کرد

۲- تعدادی از آیات مرتبط با نبوت:

یا أَیُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِیْبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْیِیْكُمْ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَیْهِ تُحْشَرُونَ^۱

ای اهل ایمان چون خدا و رسول شما را به ایمان دعوت کنند اجابت کنید تا بحیات ابدی رسید و بدانید که خدا در میان شخص و قلب او حایل است و (همه) به سوی او محشور خواهید شد.

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِیْحُكُمْ وَاصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ^۲

و پیرو فرمان خدا و رسول باشید و هرگز راه اختلاف و تنازع نبوئید که در اثر تفرقه ترسناک و ضعیف شده و قدرت و عظمت شما نابود خواهد شد بلکه باید یکدل، پایدار و صبور باشید که خدا (همیشه) با صابران است

... إِنَّ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ یُّؤْمِنُونَ^۳

... (بگو) من نیستم مگر رسولی ترساننده و بشارت دهنده گروهیکه اهل ایمان هستند.

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ یُصَلُّونَ عَلَى النَّبِیِّ يَا أَیُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَیْهِ وَسَلِّمُوا

۱- انفال آیه ۲۴

۲- انفال آیه ۴۶

۳- اعراف آیه ۱۸۸

تَسْلِيمًا^۱

خدا و فرشتگانش بر روان پاک این پیغمبر درود می فرستند شما هم ای اهل ایمان بر او صلوات و درود بفرستید و با تعظیم و اجلال بر او سلام گویند (و تسلیم فرمان او شوید)

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ وَلَا نَبِيٍّ إِلَّا إِذَا تَمَنَّى أَلْقَى الشَّيْطَانُ فِي أُمْنِيَّتِهِ فَيَنسَخُ اللَّهُ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ ثُمَّ يُحْكِمُ اللَّهُ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ^۲

و ما پیش از تو هیچ رسول و پیغمبری نفرستادیم جز آنکه چون آیاتی برای هدایت خلق تلاوت کرد شیطان در آن آیات الهی القادسیسه کرد آنگاه آنچه القا کرد خداوند محو و نابود می سازد و آیات خود را تحکیم و استوار می گرداند و خدا دانا بحقایق امور و درستکار در نظام عالم است.

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ^۳

همانا رسولی از جنس شما برای هدایت خلق آمد که از فرط محبت و نوع پروری فقر و پریشانی جهل و فلاکت شما بر او سخت می آید و بر (آسایش و نجات) شما بسیار حریص است و به مومنان مهربان رحیم است

لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْ أَنْفُسِهِمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ

۱- احزاب آیه ۵۶

۲- حج آیه ۵۲

۳- توبه آیه ۱۲۸

وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ^۱

خدا بر اهل ایمان منت گذاشت که رسولی از خود آنها در میان آنها برانگیخت که بر آنها آیات خدا را تلاوت کند و نفوس آنان را از هر نقص و آلائش پاک گرداند و به آنها احکام شریعت و حقایق حکمت بیاموزد هر چند از آن پیش گمراهی آنان آشکار بود.

- وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ^۲

و همانا ما در میان هرامتی پیغمبری فرستادیم تا بخلق ابلاغ کند که خدای یکتا را پرستید از بتان و طاغوتیان دوری کنید پس بعضی مردم را خدا هدایت کرد و بعضی دیگر در ضلالت و گمراهی ثابت ماندند، اکنون شما عاقلان در روی زمین گردش کنید تا بنگرید عاقبت آنانکه انبیا را تکذیب کردند بکجا رسید.

- وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلَى هَؤُلَاءِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ^۳

و روزیکه ما بر اهرامتی از (رسولان) خودشان گواهی بر انگیزیم و تو را (ای محمد) بر این امت گواه آریم و ما بر تو این قرآن عظیم را فرستادیم تا حقیقت

۱- آل عمران آیه ۱۶۴

۲- نحل آیه ۳۶

۳- نحل آیه ۸۹

هر چیز را روشن کند و برای مسلمین هدایت و رحمت و بشارت باشد.

۳- تعدادی از آیات مرتبط با معاد:

– إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَخْبَتُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ^۱

آنانکه به خدا ایمان آورده و به اعمال صالح پرداختند و بدرگاه خدای خود خاضع و خاشع گردیدند، آنها البته اهل بهشت جاویدند و در آن متنعم ابدی خواهند بود.

– كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَنَبَلُّوكُم بِالْأَشْرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً وَإِلَيْنَا تُرْجَعُونَ^۲

هر نفسی در عالم، رنج و سختی مرگ را می چشد و ما شما را به بد و نیک مبتلا کرده تا بیازمائیم (و هنگام مرگ) بسوی ما باز می گردید.

وَالَّذِي يُمَيِّتُنِي ثُمَّ يُحْيِينِي^۳

حضرت ابراهیم (س) گفت: همان خدایی که مرا می میراند و سپس به حیات ابدی آخرت زنده می گرداند.

– وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْحَمْدُ فِي الْأُولَىٰ وَالْآخِرَةِ وَلَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ^۴

و اوست خدای یکتا که جز او هیچ خدایی نیست هم ستایش در اول و

۱- هود آیه ۲۳

۲- انبیاء آیه ۳۵

۳- شعراء آیه ۸۱

۴- قصص آیه ۷۰

آخر عالم مخصوص او هم حکم و سلطنت جهان با او و هم رجوع اهل عالم بسوی اوست.

– فَسُبْحَانَ الَّذِي يَبْدِئُ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ^۱

پس منزله و پاک خدائیکه ملک و ملکوت هر موجود بدست قدرت او و بازگشت شما همه خلایق بسوی اوست.

– قُلْ لِلَّهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ^۲

بگو شفاعت همه خلایق با خداست که سلطان ملک و زمین و آسمانهاست و پس از مرگ و فنا بازگشت همه شما بسوی اوست.

– إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ مِيقَاتُهُمْ أَجْمَعِينَ^۳ يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلَى عَنْ مَوْلَى شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ^۴ إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ^۵

همانا روز قیامت روز فصل و جدای مومن و کافر و وعدگاه جمیع خلایق است روزیست که هیچ حمایت خویش و یار و یاور کسی را از عذاب نرہاند و احدی را نصرت نکند مگر آنکه خدا به او رحم کند که او تنها بر خلق مقتدر و مهربانست.

– إِنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ

۱- پس آیه ۸۳

۲- زمر آیه ۴۴

۳- دخان آیه ۴۰

۴- دخان آیه ۴۱

۵- دخان آیه ۴۲

مِنْ وَلِيِّ وَكَأَنصِيرٍ^۱

منحصراً خدا مالک آسمانها و زمین است و او زنده کند و بمیراند و شما (بندگان و همه جهانیان) را جز خدا نگهدار و یآوری نخواهد بود.

– الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ^۲

آنان که چون به حادثه سخت و ناگواری دچار شوند صبوری پیش گرفته و گویند ما بفرمان خدا آمده و بسوی او رجوع خواهیم کرد.

– وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ^۳

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاطِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ^۴

بشتابید بسوی مغفرت پروردگار خود و بسوی بهشتی که پهنای آن همه آسمانها و زمین را فرا گرفته و مهیا برای پرهیزکاران است آنهایی که از مال خود بفقرا در حال وسعت و تنگدستی انفاق کنند و خشم و غضب فرو نشانند و از بدی مردم در گذرند (چنین مردمی نیکوکارند) و خدا دوست دار نیکوکاران است.

– قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ

۱- توبه آیه ۱۱۶

۲- بقره آیه ۱۵۶

۳- آل عمران ۱۳۳

۴- آل عمران ۱۳۴

خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ^۱

خداوند فرمود که این (یعنی این روز قیامت) روزی است که صادقان از راستی خود بهره مند می شوند برای آنها بهشت های است که از زیر درختانش نهرها جاریست که در آن به نعمت ابدی متنعمند، خدا از آنها خشنود و آنها هم از خدا خشنودند این است فیروزی و سعادت بزرگ.

– يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ^۲

– روزی (قیامت) که اسرار باطن شخص آشکار شود.

– إِنَّهُ عَلَىٰ رَجْعِهِ لَقَادِرٌ^۳

البته خداوند برزنده کردن انسان دوباره پس از مرگ قادر است.

۴- تعدادی از آیات مرتبط با عدل :

– لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ^۴

... خداوند اجرا اهل ایمان را هرگز ضایع نکند.

– وَالَّذِينَ يُمَسِّكُونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُصْلِحِينَ^۵

آنانکه متوسل بکتاب آسمانی شدند و نماز پیا داشتند، که ما اجر

درستکاران را ضایع نخواهیم گذاشت.

– شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ

۱- مائده آیه ۱۱۹

۲- طارق آیه ۹

۳- طارق آیه ۸

۴- آل عمران آیه ۱۷۱

۵- اعراف آیه ۱۷۰

الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ^۱

خدا به یکتایی خود گواهی دهد که جز ذات اقدس او خدایی نیست و فرشتگان و دانشمندان نیز به یکتایی او گواهند او نگهبان عدل و درستی است، نیست خدایی جز او که بر همه کار (عالم) توانا و بهر چیز داناست.

– إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا^۲

آنانکه (بخدا) ایمان آوردند و نیکوکار شدند ما هم اجر نیکوکاران را ضایع نخواهید گذاشت.

– ... وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا^۳

... و خدا بهیچ کس ستم نخواهد کرد.

– لقد ارسلنا رسلنا بالبينات و انزلنا معهم الكتاب و الميزان ليقوم الناس بالقسط و انزلنا الحديد فيه باس شديد و منافع للناس و ليعلم الله من ينصره و رسله بالغيب ان الله قوى عزيز^۴

همانا ما پیغمبران خود را با ادله و معجزات فرستادیم و برایشان کتاب و میزان نازل کردیم تا مردم براستی و عدالت گرانید و آهن را که در آن هم سختی و کار زار هم منافع بسیار بر مردم است نیز برای حفظ عدالت آفریدیم تا معلوم شود که خدا و رسولش را با ایمان قلبی چه کسی یاری خواهد کرد

۱- آل عمران آیه ۱۸

۲- کهف آیه ۳۰

۳- کهف آیه ۴۹

۴- حدید آیه ۲۵

که خدا بسیار قوی مقتدر است.

وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ^۱

و خداوند آسمان را کاخی رفیع گردانید و میزان را در عالم وضع فرمود.

قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ^۲

بگو ای رسول پروردگار من شما را بعدل و درستی امر کرده و نیز فرموده که در هر عبادت روی بحضرت او آرید و خدا را از سر اخلاص بخوانید که چنانچه شما را در اول بیافرید دیگر بار به سویش باز آئید.

ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيَكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ كَيْسٌ بَظُلَامٍ لِلْعَالَمِينَ^۳

این نتایج عمل، همان است که بدست خود پیش فرستاده اید و خداوند نسبت به بندگان خود ستم نمی کند.

وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَى بِنَا حَاسِبِينَ^۴

و ما ترازوهای عدل را برای روز قیامت خواهیم نهاد و ستمی بهیچ نفسی نخواهد شد و اگر عملی بقدر دانه خردلی باشد در حساب آریم و تنها علم ما از همه حساب گران کفایت خواهد کرد.

۱- الرحمن آیه ۷

۲- اعراف آیه ۲۹

۳- انفال آیه ۵۱

۴- سورة انبياء آیه ۴۷

– فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ^۱

(در روز قیامت) هر کس بقدر ذره ای کار نیک کرده آن را خواهد دید و هر کس بقدر ذره ای کار زشتی مرتکب شده آنهمک بکیفرش خواهد رسید.

۵- تعدادی از آیات مرتبط با امامت و ولایت :

– إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ^۲

ولی شما خداست و رسول او و آنانکه ایمان آورده اند، که نماز را بپا می دارند و بفقریان در حال رکوع زکات می دهند (به اتفاق مفسرین عامه و خاصه مراد از این آیه حضرت علی (ع) است)

– يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ...^۳

ای اهل ایمان اطاعت کنید از خدا و پیغمبر و کسانی که اداره کار شما به دست آنهاست ...

– وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ^۴

مردان و زنان مومن همه یار و دوستاندار یکدیگرند خلق را به کار نیکو

۱- زلزال آیه ۷ و ۸

۲- مائده آیه ۵۵

۳- نساء آیه ۵۹

۴- توبه آیه ۷۱

و ادار و از کار زشت منع می کنند نماز بپا می دارند و زکات می دهند و حکم خدا و رسول را اطاعت می کنند آنان را البته خدا مشمول رحمت خود خواهد گردانید که خدا صاحب اقتدار و درست کردار است.

۶- تعدادی احادیث مرتبط با امامت و ولایت

- **حدیث نبوی:** من در بین شما دو چیز ارزنده را باقی می گذارم، کتاب خدا و اهل بیت را، آنها جدا نکردند تا در حوض کوثر بر من وارد آیند، بر آنها پیش نگیرید که تباه شوید، و از آنها کوتاهی نکنید که تباه شوید، و به آنها نیاموزید که از شما داناترند.^۱

- **حدیث نبوی:** هر کس بر دوستی آل محمد مرد، شهید مرده است، هر کس که بر دوستی آل محمد مرد، آمرزیده مرده است. هر کس که بر دوستی آل محمد مرد مومن و کامل ایمان مرده است.^۲

- هر که از شما به خوابگاهش بمیرد در حالیکه به حق خدای خود و رسولش و اهل بیت او شناسا باشد شهید مرده است و پاداشش با خداست و سزاوار پاداش اعمال شایسته ای است که در اندیشه داشته و این اندیشه همچون شمشیر کشیدن اوست.^۳

۱- اصول کافی جلد ۱ صفحه ۲۹۴

۲- عوالم العلوم جلد ۲۱ صفحه ۳۵۳

۳- نهج البلاغه آخر خطبه ۲۳۲

«فروع دین»

فروع دین ماده تا است که شامل ۱- نماز ۲- روزه ۳- جهاد ۴- حج ۵- خمس ۶- زکات ۷- امر به معروف ۸- نهی از منکر ۹- تولی ۱۰- تبری

فروع دین ما در راستای اصول دین است و انجام این اعمال بندگی و اطاعت پذیری ما را در مقابل خداوند متعال به اثبات می رساند و مسیر نزدیکی انسان به خداوند و ورود به چارچوب اصول دین و حصن و دژ آئین رهایی بخش اسلام است که به صورت جداگانه و با آیات مرتبط با آن آشنا می شویم.

۱- نماز:

نماز ارتباط مستقیم با خداوند و با رعایت ادب و احترام به درگاه خداوند پناه بردن و حمد و سپاس ایشان را با زبان تشکر و استعانت از خداوند برای هدایت و راه یافتن به راه مستقیم است. حضور قلب در نماز بسیار مهم است و نماز ارتباط بین مخلوق با خالق و بی نهایت کوچک و ریز در مقابل بی نهایت بزرگ و کبیر است و فضیلت بیشتر نماز در آن است که به جماعت خوانده شود. برای اقامه نماز مقدماتی مورد نیاز است که در رساله های مراجع محترم تقلید ذکر شده است.

آیاتِ مرتبط با نماز :

– الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ^۱

– مومنان نماز را (حضور قلب) بپا می دارند و از هر چه روزی آنها کرده ایم به فقرا انفاق می کنند.

– ... فَأَقِمْوَا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ فَنِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ^۲

... پس نماز بپا دارید و زکات بمستحقان بدهید و بخدا (و کتاب او) متوسل شوید که او پادشاه و مولی و نگهبان و حافظ و ناصر شماست و نیکو ناصر و مولایی است.

– الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ^۳

– متقین کسانی هستند که به جهان غیب ایمان آرند و نماز بپا دارند و از هر چه روزیشان کرده ایم به فقیران انفاق کنند.

– يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ^۴

ای اهل ایمان در پیشرفت کار خود صبر و مقاومت پیشه کنید و به ذکر خدا و نماز توسل جوئید که خدا یاور صابران است.

– إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ

۱- انفال آیه ۳

۲- حج آیه ۷۸

۳- سورة بقره آیه ۳

۴- بقره آیه ۱۵۳

عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ^۱

همانا آنان که اهل ایمان و نیکوکارند و نماز بپا دارند و زکات دهند، آنان را نزد پروردگار پاداش نیکو خواهد بود و هرگز ترس از آینده و اندوه از گذشته نخواهند داشت.

- وَالَّذِينَ يَمْسِكُونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ إِنَّا لَا نَضِيعُ أَجْرَ الْمُصْلِحِينَ^۲

آنانکه متوسل به کتاب آسمانی شدند و نماز بپا داشتند، که ما اجر درستکاران را ضایع نخواهیم گذاشت.

- فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ * الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ * الَّذِينَ هُمْ يُرَاءُونَ * وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ*^۳

پس وای بر آن نمازگزاران که دل از یاد خدا غافل دارند. همانانکه ریا و خود نمایی کنند. وزکات را از فقیران منع کنند.

۲- روزه:

با خودداری از خوردن و آشامیدن و اموراتی که روزه را باطل می کنند، ما خلوص و صداقت خود را در امر دین و وفاداری به آئین پاک اسلام و خداوند متعال نشان می دهیم، باروزه داری در ماه مبارک رمضان از تمایلات حیوانی خود دوری جسته و به روح الهی و معنوی نزدیک تر می شویم و با خودداری از خوردن و آشامیدن علاوه بر تسلط بر نفس خود به یاد مستمندان

۱- بقره آیه ۲۷۷

۲- اعراف آیه ۱۷۰

۳- آیات ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰، ۹۱، ۹۲، ۹۳، ۹۴، ۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰، ۱۲۳۱، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳، ۱۲۳۴، ۱۲۳۵، ۱۲۳۶، ۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۲۴۲، ۱۲۴۳، ۱۲۴۴، ۱۲۴۵، ۱۲۴۶، ۱۲۴۷، ۱۲۴۸، ۱۲۴۹، ۱۲۵۰، ۱۲۵۱، ۱۲۵۲، ۱۲۵۳، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵، ۱۲۵۶، ۱۲۵۷، ۱۲۵۸، ۱۲۵۹، ۱۲۶۰، ۱۲۶۱، ۱۲۶۲، ۱۲۶۳، ۱۲۶۴، ۱۲۶۵، ۱۲۶۶، ۱۲۶۷، ۱۲۶۸، ۱۲۶۹، ۱۲۷۰، ۱۲۷۱، ۱۲۷۲، ۱۲۷۳، ۱۲۷۴، ۱۲۷۵، ۱۲۷۶، ۱۲۷۷، ۱۲۷۸، ۱۲۷۹، ۱۲۸۰، ۱۲۸۱، ۱۲۸۲، ۱۲۸۳، ۱۲۸۴، ۱۲۸۵، ۱۲۸۶، ۱۲۸۷، ۱۲۸۸، ۱۲۸۹، ۱۲۹۰، ۱۲۹۱، ۱۲۹۲، ۱۲۹۳، ۱۲۹۴، ۱۲۹۵، ۱۲۹۶، ۱۲۹۷، ۱۲۹۸، ۱۲۹۹، ۱۳۰۰، ۱۳۰۱، ۱۳۰۲، ۱۳۰۳، ۱۳۰۴، ۱۳۰۵، ۱۳۰۶، ۱۳۰۷، ۱۳۰۸، ۱۳۰۹، ۱۳۱۰، ۱۳۱۱، ۱۳۱۲، ۱۳۱۳، ۱۳۱۴، ۱۳۱۵، ۱۳۱۶، ۱۳۱۷، ۱۳۱۸، ۱۳۱۹، ۱۳۲۰، ۱۳۲۱، ۱۳۲۲، ۱۳۲۳، ۱۳۲۴، ۱۳۲۵، ۱۳۲۶، ۱۳۲۷، ۱۳۲۸، ۱۳۲۹، ۱۳۳۰، ۱۳۳۱، ۱۳۳۲، ۱۳۳۳، ۱۳۳۴، ۱۳۳۵، ۱۳۳۶، ۱۳۳۷، ۱۳۳۸، ۱۳۳۹، ۱۳۴۰، ۱۳۴۱، ۱۳۴۲، ۱۳۴۳، ۱۳۴۴، ۱۳۴۵، ۱۳۴۶، ۱۳۴۷، ۱۳۴۸، ۱۳۴۹، ۱۳۵۰، ۱۳۵۱، ۱۳۵۲، ۱۳۵۳، ۱۳۵۴، ۱۳۵۵، ۱۳۵۶، ۱۳۵۷، ۱۳۵۸، ۱۳۵۹، ۱۳۶۰، ۱۳۶۱، ۱۳۶۲، ۱۳۶۳، ۱۳۶۴، ۱۳۶۵، ۱۳۶۶، ۱۳۶۷

و فقیران جامعه می افسیم و از شکم گرسنه آنان مطلع می شویم تا با خودسازی و انجام این فریضه الهی در مسیر تقوا الهی گام برداریم. آداب روزه گرفتن و محرمات و مستحبات آن در رساله علمای عظام و مراجع تقلید درج گردیده است.

آیات مرتبط با روزه :

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ^۱

ای اهل ایمان بر شما هم روزه داشتن فرض گردید چنانکه امم گذشته را نیز فرض بود و این دستور برای آن است که شما پرهیز کار شوید.

— شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ فَمَن شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَاكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ^۲

ماه رمضان ماهی است که نازل شده است در آن قرآن برای هدایت مردم و با ادله روشن برای راهنمایی و امتیاز حق از باطل پس هر که در یابد ماه رمضان را باید روزه بدارد و هر کس ناخوش یا در سفر باشد بشماره آنچه روزه خورده است ماه های دیگر روزه دارد که خداوند برای شما حکم را آسان خواسته و تکلیف را مشکل نگرفته تا اینکه عدد روزه را تکمیل کنید و

۱- بقره آیه ۱۸۳

۲- بقره آیه ۱۸۵

خدا را بعظمت یاد کنید که شما را به دین اسلام هدایت فرمود باشد که برای این نعمت بزرگ سپاسگزار باشید.

– أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَّرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ^۱

روزهائی بشماره معین روزه دارید (تمام ماه رمضان) و هر کس از شما مریض باشد یا مسافر بشماره آن از روزهای غیر ماه رمضان روزه دارد و کسانی که توان روزه دارند به زحمت و مشقت عوض هر روز فدیة دهند، آنقدر که فقیر گرسنه ای سیر شود و هر کس بر نیکی بیفزاید این بسی بهتر است برای او و بی تعلل روزه داشتن شما را بهتر خواهد بود (فواید بی شمار این عمل را) بدانید.

۳- جهاد :

جنگ و ستیز با دشمنان خداوند و با کفار و مشرکین و دشمنان دین و خدا و آمادگی نظامی برای مقابله با دشمن دین و خدا را جهاد می گویند در جهاد با جان و مال بایستی در راه خداوند مبارزه کرد و اگر مومن در این راه کشته شد شهید محسوب گردیده و روزی او نزد خداوند است و زنده ابدی است

تعدادی از آیات مرتبط با جهاد:

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ^۱

بعضی از مردانند که از جان خود در راه رضای خدا در گذرند و خدا دوستدار چنین بند گانست

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَقَاتِلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ^۲

در راه خدا با آنانکه بجنگ و دشمنی شما برخیزند جهاد کنید ولی ستمکار نباشید که خدا ستمگر را دوست ندارد.

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ فَإِنْ انْتَهَوْا فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ^۳

و با کافران جهاد کنید تا فتنه و فساد از روی زمین بر طرف شود و همه را آئین دین خدا باشد و اگر از فتنه و جنگ دست کشیدند (با آنها عدالت کنید) که ستم جز بر ستمکاران روا نیست

وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ^۴

البته نپندارید که شهیدان راه خدا مرده اند بلکه زنده بحیات ابدی شدند و در نزد خدا متنعّم خواهند بود.

۱- بقره آیه ۲۰۷

۲- بقره آیه ۱۹۰

۳- بقره آیه ۱۹۳

۴- آل عمران آیه ۱۶۹

- وَلَئِنْ قُتِلْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ مُتُّمْ لَمَغْفِرَةٌ مِنَ اللَّهِ وَرَحْمَةٌ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ^۱
اگر در راه خدا بمرید یا کشته شوید در آن جهان به آمرزش و رحمت
خداوند نایل شوید و آن بهتر از هر چیزی است که در حیات دنیا برای خود
فراهم توان آورد.

- الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ أَعْظَمُ
دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ^۲
آنان که ایمان آوردند و از وطن هجرت گزیدند و در راه خدا بمال
وجانشان جهاد کردند آنها را نزد خدا مقام بلندی است و آنان بالخصوص
رستگاران و سعادتمندان دو عالمند.

- انْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكَ خَيْرٌ
لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ^۳
برای جنگ با کافران سبک بار و مجهز بیرون شوید و در راه خدا بمال و
جان جهاد کنید این کار شما برای شما بهتر خواهد بود اگر مردمی با (فکر)
و دانش باشید.

- يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ وَمَا لَهُمْ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ
الْمَصِيرُ^۴

۱- آل عمران ۱۵۷

۲- توبه آیه ۲۰

۳- توبه آیه ۴۱

۴- توبه آیه ۷۳

ای پیامبر با کافران و منافقان جهاد و مبارزه کن بر آنها سخت گیر جایگاه آنان دوزخ است که بسیار بد منزلگاهی خواهد بود

– إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَىٰ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ وَعَدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ وَمَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا بَبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ^۱

خدا جان و مال اهل ایمان را به بهای بهشت خریداری کرده آنها در راه خدا جهاد می کنند که دشمنان دین را بقتل رسانند و یا خود کشته شوند این وعده قطعی است بر خدا و عهدیست که در تورات و انجیل و قرآن یاد فرموده و از خدا با وفاتر بعهد کیست ای اهل ایمان شما بخود در این معامله بشارت دهید که این معاهده با خدا بحقیقت سعادت و فیروزی بزرگی است.

– وَالَّذِينَ جَاهَلُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ^۲

و آنانکه در راه ما بجان و مال جهد و کوشش کردند محققاً آنها را براه خویش هدایت می کنیم و همیشه خدایار نیکوکارانست.

۴- حج :

برگزاری مراسم حج برای یکتاپرستی و شاخص قرار دادن کعبه که هنگام نماز به آن سمت نماز بگذاریم و بزرگداشت مقام حضرت ابراهیم خلیل (س) و خانواده ایشان از جمله هاجر – اسماعیل و ... به سرزمین وحی می رویم و به یاد مرگ محرم شده و احرام می بندیم و لبیک گویان به سوی خداوند و

۱- توبه آیه ۱۱۱

۲- عنکبوت آیه ۶۹

طواف کعبه با آداب مشخص رفته و قبلهٔ مسلمین را طواف می‌کنیم. با این اعمال بندگی خود را به خداوند متعال نشان داده و کعبه که زمانی محل بت های طوایف مکه بود حال بعد از شکستن بت ها و الهه ها فقط برای الله و خداوند متعال این اعمال را انجام می دهیم تا جان و جسم شستشو و پاک و پاکیزه گردد و از برکات این سفر چه در حج تمتع و چه در حج عمره برخوردار شویم در ایام مشخص در حج تمتع (ماه ذی الحجه) میلیون ها نفر مسلمان از سرتاسر دنیا در آن مکان های مقدس و زمان معینی به انجام این فریضه الهی پرداخته تا بیشتر به خداوند نزدیک شویم و با تجلیل از مقام ابراهیم خلیل الله (س)، حضرت اسماعیل (س) و حضرت هاجر (س) و طواف خانه ی خدا و سعی بین صفا و مروه و قربانی کردن و وقوف در سرزمین منا و مشعرالحرام و عرفات در حج تمتع، صحنه محشر و قیامت تداعی می شود.

تعدادی از آیات مرتبط با حج

وَأَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ ۱ ...

همه اعمال حج و عمره را برای خدا بپایان رسانید ...

الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَاتٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَىٰ وَاتَّقُونِ يَا أُولِيَ الْأَلْبَابِ ۲

حج در ماههای معین است، پس هر که را حج واجب شود بایست آنچه

۱- سورة بقره آیه ۱۹۶

۲- سورة بقره آیه ۱۹۷

میان زن و شوهر رو است ترک کند و کار ناروا (دروغ - مجادله و بد گوئی ...) را ترک کند و شما هر کار نیک کنید خدا بر آن آگاهست و توشه تقوا برای راه آخرت بگیرید که بهترین توشه این راه تقوا است و از من پرهیزید و خدا ترس شوید ای صاحبان عقل و ادراک

وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ^۱

و مردم را به ادا مناسک حج اعلام من تا مردم پیاده و سواره و از هر راه دور بسوی تو جمع آیند.

لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ فِي أَيَّامٍ مَعْلُومَاتٍ عَلَى مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطِعُوا الْبَائِسَ الْفَقِيرَ^۲

تا در حج منافع بسیار برای خود فراهم ببینند و نام خدا را در ایامی معین یاد کنند که ما آنها را از حیوانات بهائم (شتر و گوسفند و غیره) روزی دادیم تا از آن تناول کرده و فقیران بیچاره را نیز طعام دهند.

ثُمَّ لِيَقْضُوا تَفَثَهُمْ وَلْيُوفُوا نُذُورَهُمْ وَلْيَطَّوَّفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ^۳

سپس تا مناسک حج و حلق و تقصیر بجای آرند و بهر نذر و عهدی که در حج کردند وفا کنند و طواف کعبه را گردخانه عتیق بجا آرند.

۱- سوره حج آیه ۲۷

۲- حج آیه ۲۸

۳- حج آیه ۲۹

- ذَلِكْ وَمَنْ يُعْظَمَ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ^۱

اینست (سخن حق) و هر کس شعائر دین خدا را بزرگ و محترم دارد (خوشا بر او که) این صفت دل‌های با تقوا است.

- لَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ مَحِلُّهَا إِلَى الْبَيْتِ الْعَتِيقِ^۲

این شعائر و احکام الهی تا وقت معین بصلاح و منفعت شماست آنگاه محل هدایت و سایر مناسک حج حرم و خانه کعبه است.

۵- خمس :

گذشتن از مال و ثروت خود مقدمه آمادگی برای گذشتن از جان خود در راه خداست. خداوند امر فرموده اند که حقی از مال خود را برای فقرا و مستمندان و ... پرداخت نمائیم و بنا بر مذهب شیعه (که در رساله مراجع محترم تقلید نیز بدان اشاره شده است) مازاد مال انسان در طول یکسال معادل $\frac{1}{5}$ آن، برای مشارکت در امور جامعه و شرکت فعال انسان در بازسازی جامعه و سهمی از مال به فقرا و مساکین و سادات فقیر و ... برای حیات جامعه لازم و ضروری است و این امر باعث دوری انسان از ثروت اندوزی و مال دوستی است و روحیه احسان و نیکی و بخشش و انسان دوستی را در خود تقویت می کنیم خمس در هفت چیز واجب است : ۱- منافع کسب و کار ۲- معادن ۳- گنجها ۴- اموال حلال مخلوط به حرام ۵- جواهراتی که با غواصی از دریا بدست می آید ۶- غنایم جنگی ۷- زمینی که کافر ذمی از مسلمان می خرد

۱- حج آیه ۳۲

۲- حج آیه ۳۳

آیات مرتبط با خمس

– الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ^۱

مومنان آنانی هستند که نماز را (با حضور قلب) بپا می دارند و از هر چه روزی آنها کردیم بفقرا انفاق می کنند.

– الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يُتْبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَنًّا وَلَا أَذًى لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ^۲

آنان که مالشان را در راه خدا انفاق کنند و در پی انفاق (بمستحقان) منتی نگذارند. و آزاری نکنند آنها را پاداش نیکو نزد خدا خواهد بود و از هیچ پیش آمدی بیمناک نباشند و هرگز (در دنیا و عقبی) اندوهناک نخواهند بود.

– كُنْ تَتَّالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ^۳

شما هرگز بمقام نیکوکاران و خاصان خدا (یا درجات عالیه بهشت) نخواهید رسید مگر آنکه از آنچه دوست می دارید در راه خدا انفاق کنید که همانا خدا بر آنچه انفاق می کنید آگاهست.

– وَآتِ ذَا الْقُرْبَى حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَلَا تُبَذِّرْ تَبْذِيرًا^۴

و (ای رسول ما) تو خود حقوق خویشاوندان و ارحام خود را ادا کن و نیز فقیران و رهگذران بیچاره را به حق خودشان برسان و هرگز اسراف روا مدار.

۱- انفاق آیه ۳

۲- بقره آیه ۲۶۲

۳- آل عمران ۹۲

۴- سوره اسرا آیه ۲۶

– إِنَّ الْمُسْدِقِينَ وَالْمُسَدِّقَاتِ وَأَقْرَضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يُضَاعَفُ لَهُمْ وَلَهُمْ أَجْرٌ كَرِيمٌ^۱

همانا مردان و زنانیکه در راه بفقیران صدقه و احسان کنند و بخدا قرض نیکو دهند خدا احسان آنها را چندین برابر سازد و پاداش با لطف و کرامت نیز عطا کند.

۶- زکات :

زکات بر نه چیز واجب است ۱- گندم ۲- جو ۳- خرما ۴- انگور (کشمش) ۵- طلا ۶- نقره ۷- گوسفند ۸- گاو ۹- شتر که اگر کسی مالک یکی از این نه چیز باشد مقدار معینی و با شرایطی که در رساله مراجع محترم عظام نیز آمده است، صرف می شود. پرداخت خمس و زکات نوعی شکر گذاری از خداوند متعال است که بخاطر برکت و روزی که خداوند به انسان عطا کرده است، انسان نیز متقابلاً فقط به فکر خودش نباشد بلکه فقرا و مساکین و نیازمندان جامعه را نیز در نظر بگیرد و به شکرانه این ازدیاد مال و نعمت مقداری از آن را در راه خدا ببخشد این دستورات دین مبین اسلام برای جلوگیری از انباشت ثروت در نزد بعضی ها و ایجاد تعادل نسبی در بین جامعه است و با اجرای این دستورات رهایی بخشی و سازنده تضادهای اجتماعی و طبقاتی در بین اقشار جامعه کمتر شده و افراد جامعه به فکر همسایگان، فقرا، در راه ماندگان و نیازمندان و ... بوده و حس انسان دوستی و تعاون و همکاری

و دلسوزی در جامعه اشاعه می شود.

تعدادی از آیات مرتبط با زکات :

فَاتِذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ^۱

حقوق ارحام و خویشاوندان و مسکینان و در راه ماندگان را ادا کن که صله رحم و احسان بفقیران برای آنان که مشتاق لقای خدا هستند بهترین کار است و هم اینان رستگاران عالمند.

وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ هُوَ اجْتَبَاكُمْ وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ مِّلَّةَ أَبِيكُمْ إِبْرَاهِيمَ هُوَ سَمَّاكُمُ الْمُسْلِمِينَ مِن قَبْلُ وَفِي هَذَا لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ فَنِعْمَ الْمَوْلَىٰ وَنِعْمَ النَّصِيرُ^۲

و برای خدا جهاد کنید و در راه او حق جهاد را با دشمن بجای آرید او شما را به دین خود سرافراز کرده و در مقام تکلیف بر شما مشقت و رنج ننهاده (و این آئین اسلام) مانند آئین پدر شما ابراهیم خلیل است که خدا از این پیش شما امت را در صحف او و در این قرآن، مسلمان نامیده تا رسول برای شما و شما برای سایر خلق گواه (خدا پرستی) باشید پس نماز بپا دارید و زکات بمستحقان بدهید و بخدا (و کتاب او) متوسل شوید که او پادشاه و مولی و نگهبان و حافظ و ناصر شماست و نیکو ناصر و مولایی است.

۱- روم آیه ۳۸

۲- حج آیه ۷۸

- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ كَثِيرًا مِّنَ الْأَحْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لَيَأْكُلُونَ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يَنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ^۱

ای اهل ایمان بسیاری از علماء و راهبان اموال مردم را باطل طعمه خود می کنند و خلق را از راه خدا و (اطاعت امر خدا) منع می کنند و کسانی که طلا و نقره را گنجینه و ذخیره می کنند و در راه خدا انفاق نمی کنند آنها را بعذاب دردناک بشارت ده.

- إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ^۲

همانا آنان که اهل ایمان و نیکوکارند و نماز پیا دارند و زکات بدهند آنان را نزد پروردگار پاداش نیکو خواهد بود و هرگز ترس از آینده و اندوه از گذشته نخواهند داشت.

۱- توبه آیه ۳۴

۲- بقره آیه ۲۷۷

۷- امر به معروف :

برای ترویج کار خوب و خیر و نیک در جامعه، همدیگر را به کار خوب تشویق کردن و به کارهای شایسته فرمان دادن تا اینکه این اعمال نیک در جامعه رواج و شیوع یابد را امر به معروف می گویند : با این عمل خیر و رهای بخش نا آگاهان از تاریکی جهل و ظلمت خارج شده و آگاه می گردند و در صورت انحراف و کج روی در سطح جامعه، افراد آن همدیگر را به پیروی از راه راست و صراط مستقیم سفارش نموده و در راه تعالی و اعتلای جامعه اسلامی پیرایه ها و کج روی ها زدوده و جامعه ای نمونه به وجود خواهد آمد.

امر به معروف و نهی از منکر مراتبی دارد که امر به معروف با زبان و دل و نصیحت کردن یا اعراض و بی اعتنایی و ترک مراوده است و اگر تاثیر نکرد با کلمات تند و خشن که خالی از گناه باشد یا با توسل به زور جلوی فرد گنهکار را گرفته و یا وسایل گناه را از دسترس او خارج می سازد که موارد مربوطه در رساله های مراجع محترم تقلید درج گردیده است.

- تعدادی از آیات مرتبط به امر به معروف :

- خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ^۱

طریقه عفو و بخشش پیش گیر و به نیکوکاری امر کن و از مردم نادان روی بگردان

وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ^۱

و باید از شما مسلمانان برخی (که دانا و با تقواترند) خلق را بخیر و صلاح دعوت کنند و مردم را بنیکوکاری امر و از بدکاری نهی کنند و اینان که بحقیقت واسطه هدایت خلق هستند (در دو عالم) در کمال رستگاری خواهند بود.

- يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَيُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ^۲

(مومنین) ایمان به خدا و روز قیامت می آورند و امر به نیکویی و نهی از بدکاری می کنند و در نکوکاری می شتابند و آنها خود مردمی نیکوکارند.
- إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَى وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ
وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ^۳

همانا خدا (خلق را) فرمان بعدل و احسان می دهد و ببذل و عطاء خویشاوندان امر می کند و از افعال زشت و منکر و ظلم نهی می کند و بشما از روی مهربانی پند می دهد باشد که موعظه خدا را بپذیرند.

۱- آل عمران آیه ۱۰۴

۲- آل عمران آیه ۱۱۴

۳- سوره نحل آیه ۹۰

۸- نهی از منکر:

هنگامیکه فرد مسلمان و مومن مانع انجام اعمال منفی و منافعی عفت بشود و ضد ارزشها را نهی نماید عمل نهی از منکر را انجام داده است این عمل برای جلوگیری از شیوع بیماریهای روحی و روانی در جامعه است. لذا برای ممانعت از شیوع ویروسهای مضر اخلاقی و رفتاری و فکری، نیاز به نهی از منکر داریم که با انجام آن جامعه از لوث رذایل پاک می گردد و رفتارهای غیر معقول و خلاف جریان فکری و ارزشی و فرهنگی جامعه اسلامی تصحیح می گردد. ضمناً افرادی که به این امر مهم مبادرت می ورزند بایستی شرایطی از خود سازی و عدم انجام همان عمل توسط خودش و ... را دارا باشد تا نهی از منکر او اثر بخش شود. که در رساله مراجع محترم تقلید به آن پرداخته شده است از جمله امر به معروف و نهی از منکر با شرایط زیر واجب است که ۱- کسی که می خواهد امر و نهی کند باید یقین کند که طرف مقابل مشغول انجام حرام یا ترک واجب است ۲- احتمال دهد که امر و نهی در او اثر دارد ۳- در امر و نهی او مفسده و ضرری نباشد.

تعدادی از آیات مرتبط با نهی از منکر :

يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَيُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ^۱

مومنین ایمان به خدا و روز قیامت می آورند و امر به نیکویی و نهی از

بدکاری می کنند و در نیکوکاری می شتابند و آنها خود مردی صالح و نیکوکارند.

– إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ^۱ :

(شیطان که دشمن شماست) بشما دستور بدکار و زشتی می دهد که سخنانی از روی جهل و نادانی به خدا نسبت بدهید.

– وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ^۲

مردان و زنان مومن همه یار و دوستدار یکدیگرند خلق را بکار نیکو و ادار و از کار زشت منع می کن ند نماز پیا می دارند و زکات می دهند و حکم خدا و رسول را اطاعت می کنند آنان را البته خدا مشمول رحمت خود خواهد گردانید که خدا صاحب اقتدار و درست کردار است.

– التَّائِبُونَ الْعَابِدُونَ الْحَامِدُونَ السَّائِحُونَ الرَّاكِعُونَ السَّاجِدُونَ الْآمِرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّاهُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَالْحَافِظُونَ لِحُدُودِ اللَّهِ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ^۳

(بدانید که) از گناه پشیمانان، خدا پرستان، حمد و شکر نعمت گذاران روزه داران نماز با خضوع گذاران امر به معروف و نهی از منکر کنندگان و نگهبانان حدود الهی و مومنان را (ای رسول ما بهر ثواب و سعادت) بشارت

۱- بقره آیه ۱۶۹

۲- توبه آیه ۷۱

۳- توبه آیه ۱۱۲

۹- تولى :

مومنین باید دوستان یکدیگر باشند در تولى ما قلباً مسلمانان و مومنین را همچون برادران خود دانسته و به آنان مهر و محبت مى ورزیم این دوست داشتن و همدلى باعث ایجاد انرژی مثبت در بین جامعه اسلامى مى شود. و صفا و صمیمیت در جامعه اسلامى بیشتر مى شود و باعث تشویق یکدیگر به بندگی بیشتر خداوند و اطاعت پذیری از دین مبین اسلام است ما دوستان خدا و پیامبر و امامان او را دوست خود مى دانیم و دست اخوت و برادری به این مومنین ولایت مدار و راه یافته به راه راست و مسیر الهی، داده و همدیگر را در این راه یاری مى کنیم.

تعدادی از آیات مرتبط با تولى

وَأَلْفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ لَوْ أَنْفَقْتَ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَّا أَلْفَتْ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ أَلْفَ بَيْنَهُمْ إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ^۱

و (خداوند) الفت داد دل‌های مومنان را دل هائیکه اگر تو با تمام ثروت روز زمین مى خواستی الفت دهی نتوانستی لیکن خدا تالیف کلوب آنها کرد که او بر هر کار مقتدر و به اسرار و مصالح امور داناست.

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرْوْنَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ

شَدِيدُ الْعَذَابِ^۱

برخی از مردم (نادان) غیر خدا را همانند خدا گیرند و چنانچه خدا را بایست دوست داشت بآن دوستی وزرند لیکن آنها که اهل ایمان هستند کمال محبت و دوستی را فقط بخدا مخصوص دارند و اگر بدانند مشرکان ستمکار، آن هنگام که عذاب خدا را مشاهده کند که قدرت و توانایی خاص خداست (از شرک خود سخت پشیمان شوند) و عذاب خدا مشرکان را بسیار سخت است.

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ^۲ ...

– مردان و زنان مومن همه یار و دوستدار یکدیگرند ...

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ^۳

ای اهل ایمان خدا ترس باشید و با مردم راستگوی با ایمان پیوندید.

– مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ^۴ ...

محمد فرستاده خداست و یاران و همراهان او بر کارفران بسیار دل سخت و با یکدیگر بسیار مشفق و مهربانند ...

۱۰- **تبراً:** براث جستن از دشمنان دین و خدا و پیامبر و امامان را تبری

گویند. دوری از انجام اعمال زشت آنان برای آلوده نشدن خود و خانواده و

۱- بقره آیه ۱۶۵

۲- توبه آیه ۷۱

۳- توبه آیه ۱۱۹

۴- فتح آیه ۲۹

جامعه به آن اعمال منفی و همچنین بی اعتنائی و یا خشم نسبت به دشمنان خدا و سپاهیان کفر و ضلالت، این عمل تبری باعث منزوی کردن دشمنان دین و خدا است و شاید با این خشم و غضب و دوری، آنان به راه راست هدایت شوند و یا حداقل روح و جسم فرد مومن با آنان آمیخته و همدم و همنشین نشود. پیامبران الهی با شکستن بتها و غیظ و غضب به بت پرستان و دشمنان خدا به مبارزه به آنان ادامه داده و با گفتن «لا اله الا الله» تمامی خدایان و هر چیز غیر از خدا بود را کنار گذاشته تا به الله خالق کل جهان هستی رسیدند و امت را در این مسیر هدایت نمودند.

تعدادی از آیات مرتبط با تبرا

یا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا آبَاءَكُمْ وَإِخْوَانَكُمْ أَوْلِيَاءَ إِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْإِيمَانِ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ^۱

ای اهل ایمان شما پدران و برادران خود را نباید دوست بدارید اگر که آنها کفر را بر ایمان بگزینند و هر کس از شما آنان را دوست بدارد بی شک ستمکار است.

ذُتِّرَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوْا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ^۲

هنگامیکه بیزاری جویند روسا و پیشوایان باطل از پیروان خود و عذاب خدا را مشاهده کنند و هر گونه وسیله و اسباب از آنها قطع شده و هیچ روابط باطل بجا نماند.

۱- توبه آیه ۲۳

۲- بقره آیه ۱۶۶

- وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّأَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّءُوا مِنَّا كَذَلِكَ يُرِيهِمُ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ^۱

آنگاه پیروان آن پیشوایان باطل از روی پشیمانی و حسرت گویند کاش
 دیر بار دنیا باز می گشتیم و از اطاعت اینان بیزاری می جستیم چنانکه اینها
 گرهی از کار ما نگشوده و از ما بیزاری جستند اینگونه خدا کردار زشت
 جاهلانه آنها را مایه حسرت و پشیمانی آنان کند و آنها را از عذاب آتش جهنم
 نجات نباشد.

«نفس اماره»

انسان همواره در تیر رس شیطان قرار دارد و شیطان به همراه لشگریانش سعی می‌کند گوهر ایمان او را بربایند. شیطان از طریق نفس اماره و هواهای نفسانی از جمله خشم و شهوت و بلهوسی سعی می‌کند به این امر مهم نایل گردد و انسان را از راه راست گمراه کند، این یک امتحان الهی است که در این آزمون افراد سست ایمان و ضعیف النفس، از افراد متقی و با اراده جدا گردید و مشخص شوند، پس از این جداسازی در دنیا، پاداش و عقاب در آخرت و در نتیجه عمل انسان از سوی خداوند داده می‌شود.

آنانی که به زبان از ایمان و عمل صالح سخن می‌گویند ولی ایمان در قلب آنان وارد نشد، و عملکرد آنها بر خلاف دستورات شرع مقدس اسلام است از افراد مومن واقعی که با دل و زبان به خدا و پیامبران الهی و امامان معصوم ایمان آورد. و در این راه سعی و کوشش می‌کنند، تفکیک گردیده و افراد لاف زن و منافق مشخص می‌شوند لذا پس از این امتحان‌ها و آزمون‌های خداوند متعال، سره از ناسره مشخص و پاداش مومنان واقع همان بهشت برین و رضایت الهی از آنان است.

بایستی از خود پرسیم که چرا در آزمون‌ها و امتحان‌های الهی سر بلند و پیروز نیستیم؟ چرا تقوای لازم را نداریم؟ چرا عنان خود را به دست شیطان و ایادی او و نفس اماره سپرده ایم؟ چرا از راه راست منحرف شده و دچار لغزش می‌شویم؟

اکثر ما سالیان سال است که به عبادت مشغولیم ولی در لحظه‌ای که بایستی

در میدان مبارزه خود را نشان دهیم و پیروز گردیم، مغلوب و مقهور می شویم. که امید به فضل و کرم خداوند داریم تا نصرت الهی شامل حال همه ما شود و این دامهای شیطانی و نفس اماره رهایی یابیم.

با توکل به خداوند متعال و ترس از عذاب الهی، می توان از لحظات زود گذر و شیرین گناه (که توسط شیطان در نظر ما فریبنده و شیرین جلوه داده می شود) عبور کرد و تقوای الهی در این جا معنی پیدا می کند و جهاد اکبر و مبارزه با نفس خود را نشان می دهد ولی مرد عمل و مبارزه در این میدان پیروز می گردد و این مبارزه این چنین مبارزانی را می طلبد. انبیا و اولیا الهی در این میدان مبارزه با نفس همواره پیروز بوده اند از جمله حضرت یوسف (س) در مواجهه با زلیخا، حضرت علی (ع) در هنگام کشتن عمر این عبدود ...

ائمه اطهار و معصومین (ع) عصمت از گناه داشتند، آن بزرگواران حتی به فکر گناه کردن نمی افتادند چه رسد به عمل به گناه و چه رسد به گذشتن از خط قرمز الهی.

این جهاد اکبر و جهاد با نفس اماره، مبارزه ای است سخت و جان فرسا، ولی در صورت غلبه بر شیطان و داشتن تقوای الهی، شیرین و با حلاوت است. خدایا به ما تقوا و ایمان واقعی عنایت فرما تا بتوانیم بر هواهای نفسانی و نفس اماره غلبه کنیم و مغلوب و مقهور شیطان نشویم. انشاء الله

تعدادی از آیات مرتبط با آزمون الهی نفس اماره :

– أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ ^۱

آیا مردم پنداشتند که بصرف اینکه گفتند ما ایمان بخدا آورده ایم رهایشان کنند و بر این ادعا هیچ امتحانشان نکنند.

– وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ ^۲

و ما اممی که پیش از اینان بودند به امتحان و آزمایش آوردیم، تا خدا دروغ گویان را از راستگویان کاملاً معلوم کند.

– وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ^۳

و هر که (در راه ایمان) جهد و کوشش کرد بسود خود کند که خدا از (طاعت و عبادت) عالمیان البته بی نیاز است

– وَمَنْ يُسْلِمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ وَإِلَى اللَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ^۴

و هر کس روی تسلیم و رضا بسوی خدا آرد و نکوکار باشد چنین کس بمحکمترین رشته الهی چنگ زده و بداند که پایان کارها بسوی خداست

فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَأَسْمِعُوا وَأَطِيعُوا وَأَنْفِقُوا خَيْرًا لِّأَنْفُسِكُمْ وَمَنْ يُوقْ شَحْ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ^۵

۱- عنکبوت آیه ۲

۲- عنکبوت آیه ۳

۳- عنکبوت آیه ۶

۴- لقمان آیه ۲۲

۵- تغابن آیه ۱۶

پس تا بتوانید هدا ترس و پرهیز کار باشید و سخن حق بشنوید و اطاعت کنید و از مال خود برای (ذخیره آخرت) خویش بفقیران انفاق کنید و کسانی که از خوی سئامت و بخل نفس خود محفوظ مانند آنها رستگاران عالمند.

- قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى^۱

حقاً که فلاح و رستگار یافت آن کسی که تزکیه نفس کرد.

- قَالَ أَذْهَبَ فَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ فَإِنَّ جَهَنَّمَ جَزَاؤُكُمْ جَزَاءً مَوْفُورًا^۲

خدا به شیطان گفت برو که هر کس از اولاد آدم پیروی تو کرد با تو بدوزخ که پاداش کامل شماست، کیفر خواهد شد.

- وَاسْتَفْزَرُ مَنْ اسْتَطَاعَ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ وَأَجْلِبْ عَلَيْهِمُ بِخَيْلِكَ وَرَجِلِكَ وَشَارِكُهُمْ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ وَعِدَّتِهِمْ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا^۳

(خدا به شیطان گفت) برو با جمله لشکر سوار و پیاده ات بر آنها احاطه کن و در اموال و اولاد هم با ایشان شریک شو و بوعده های دروغ آنها را بفریب و معرور ساز آری وعده شیطان چیزی جز غرور و فریب نخواهد بود.

- ... إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ^۴

... (حضرت یوسف گفت) بدرستی که نفس اماره انسان را به کارهای

۱- اعلی آیه ۱۴

۲- اسرا آیه ۶۳

۳- اسرا آیه ۶۴

۴- یوسف آیه ۵۳

زشت و ناروا سخت و می دارد جز آنکه خدا بلطف خاص خود آدمی را نگهدارد که خدای من بسیار آمرزنده و مهربانست.

– وَقُلْ رَبِّ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِيْنِ^۱

ای رسول ما (در دعا) بگو بارالها من از وسوسه و فریب شیاطین بسوی تو پناه می آورم.

– ... وَزَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ اَعْمَالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَكَانُوا مُسْتَبْصِرِينَ^۲

... و شیطان اعمال زشتشان را در نظرشان (قوم عاد و شهود) نیکو جلوه داد و از راه حق آنها را با داشت، همه هلاک و نابود گردیدند.

– وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ وَنَعْلَمُ مَا تُوَسْوِسُ بِهِ نَفْسُهُ وَنَحْنُ اقْرَبُ اِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ^۳

و ما انسان را خلق کرده این و از وسوس و اندیشه های نفس او کاملاً آگاهیم که ما از رگ گردن رو به او نزدیکتریم.

– الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ اَيُّكُمْ اَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ^۴

خدائیکه مرگ و زندگانی را آفرید که شما بندگان را بیازماید تا کدام نیکو کارتر است و او مقتدر و آمرزنده است.

– الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُمْ بِالْفَحْشَاءِ وَاللّٰهُ يَعِدُكُم مَّغْفِرَةً مِّنْهُ وَفَضْلًا

۱- سوره مومنون آیه ۹۷

۲- عنکبوت آیه ۳۸

۳- ق آیه ۱۶

۴- ملک آیه ۲

وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ^۱

شیطان بوعده فقر و ترس از بی چیزی شما را بکارهای زشت و بخیلی و ادره کند و خداوند شما وعده آمرزش و احسان دهد و خدا را رحمت بی منتهاست و بهمه امور جهان داناست.

... وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِّنْ دُونِ اللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرًا مُّبِينًا^۲

... و هر کس شیطان را دوست دارد و نه خدا را او سخت زیان کرده زیانیکه کاملاً آشکار است.

- يَا بَنِي آدَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكُم مِّنَ الْجَنَّةِ يَنزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوْآتِهِمَا إِنَّهُ يَرَاكُمْ هُوَ وَقَبِيلُهُ مِنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ^۳

ای فرزندان آدم مبادا شیطان شما را فریب دهد چنانکه پدر و مادر شما را بهشت بیرون کرد جامه عزت از تن آنان برکند و قبايح آنان را در نظر شان پدید آورد همانا آن (شیطان) و بستگانش شما را می بینند در صورتیکه شما آنان را نمی بینید ما نوع شیطان را دوستدار آنان که ایمان نمی آورند قرار داده ایم.

... قُلْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ اتَّقُوا اللَّهَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ^۴

۱- بقره آیه ۲۶۸

۲- نساء آیه ۱۱۹

۳- اعراف آیه ۲۷

۴- اعراف آیه ۲۸

... بگو ای پیغمبر هرگز خدا امر به اعمال زشت نکند جز آنکه، آنچه را از روی جهل و نادانی شما، خود می کنی بخدا می بندید.

«همه وجود و هستی ما از خداست»

تمامی اعضا و جوارح ما و روح و جان ما همه از خداست، چرا که ما هیچ چیز و هیچگونه استقلالی از خود نداریم و هر چه هست از خداوند یکتا است. هر ذره و هر نیرویی از خداوند است (ولاحول و لا قوه الا بالله لعلی العظیم) با عنایت به قدرت لایزال الهی، خداوند خالق یکتا، این جسم و جان را به رسم امانت نزد ما به ودیعه سپرده است، تا بوسیله آنها بتوانیم زندگی دنیوی را سپری کنیم و این جسم همچون یک مرکب یا وسیله نقلیه که می خواهد راننده و سوار کار خود را به مقصد و هدف برساند. پس از مرگ این جسم خاکی، دوباره به خاک تبدیل می شود و روح و جان ما به نزد خداوند باز می گردد (انا لله و انا الیه الراجعون)^۱ همه از خدائیم و به سوی ایشان باز می گردیم.

اگر انسان بتواند اعضا و جوارح خود را کنترل کند و از معاصی و محارم دور نگه دارد و آنها را در مسیر الهی به کار گیرد به تکلیف و رسالت خود عمل کرده است و در غیر این صورت در روز قیامت و رستاخیز این اعضا و جوارح بر علیه ما شهادت می دهند و در آن موقع زبان قادر به تکلم نیست و لال می گردد و این اعضا و جوارح است که خود به اذن خداوند به تکلم و

سخن گفتن در می آمیز و بر علیه ما شکایت می کنند و انسان نمی تواند منکر اعمال و کردار خود شود.

تمامی جوارح و اعضای ما از خداست ایشان خالق و پدید آورنده ما است حتی در مورد لذایذ جسمی و جنسی این لذایذ با آلت و وسیله ای است که خداوند آفریده و در جسم ما به کار گرفته شده است لذا این شهوات مربوط به جسم و جان ما است که از خداست ولی ما فکر می کنیم که ما داریم لذت آن را می بریم در حالیکه صاحب اصلی اندام و اعضا و جوارح خداوند است اگر در مسیر حلال و شرعی به کار رود صواب و اگر خدای نا کرده در مسیر انحرافی و کج به کار رود مستوجب عقاب و عذاب می شویم. در این دنیای مادی، رانندگی و فرمان ماشین جسم بدست ما است و این جسم حاصل و نماد و شکلی از روح ما را در خود جای داده است و همراه و عجین یکدیگرند و این جسم، روح را به این و آن طرف می کشاند و انسان در این مسیر مختار و آزاد است و هم می تواند مشروع و هم می تواند نامشروع این جسم و جان را به کار گیرد ولی زمان باید جواگو و پاسخگوی این به کارگیری و اعمال خود باشد.

با کمی دقت متوجه می شویم که در واقع ماهیچکاره هستیم و در واقع امانت دار هستیم. صاحب اصلی جسم و جان کس دیگری است و آن کس، کسی نیست جز خالق یکتای هستی (فتبارک الله احسن الخالقین)^۱ آن شهوت

و لذا ید جسمی و جنسی گذرا هستند همچون سرابی است که تشنه آن را می بیند ولی وقتی به آن می رسد و ارضا شد پوچ و تو خالی هستند و اگر میدان به آنها داده شود سیری ناپذیر هستند همچون افراد شهوت پرست و شهوت ران که هیچگاه سیری ندارند همچون آب دریا که شور است و اگر کسی تشنه شود و از آن بخورد هر چه بیاشامد سیراب نمی شود و دوباره تشنگی به او غلبه می کند. جوامع غربی و شرقی با دوری از خدا و سپردن عنان جسم و جان به شیطان و برهنگی و شهوت رانی در گرداب و منجلابی افتاده اند که سیری ناپذیر شده اند و وسایل ارتباط جمعی و اینترنت و ماهواره نیز مزید بر علت شده است. لذا بعد از چند هزار سال تمدن بشری و وجود فلاسفه و پیامبران و اولیاء الهی و ... بیشه به قهقرا افتاده است و همچون انسان های اولیه و غارنشین و بی تمدن مجدداً لخت و عریان گردیده و این فرهنگ برهنگی به عنوان تجارت و دنیای مدرن تبلیغ می گردد و انسان به عوض اخلاقیات و خود انسانی و روحانی به خوی حوانی و درندگی بازگشته است. و عنان خود را به دست شیطان و شیطان صفتان سپرده است. بایستی به خدا پناه برد. جسم و جانی که از آن خداست با وسوسه شیطان و نفس اماره به راه ضلالت و گمراهی می رود.

عرفا بیشتر به فکر سرکوب و منکوب کردن غرایز شهوانی و حیوانی بوده اند تا اینکه به انسانیت و خدا برسند و آنها سعی می کنند که با گذشتن از جسم و ریاضت دادن به جسم به رشد و تکامل جان و روح برسند ولی انبیاء الهی و ائمه اطهار (س) همواره تاکید بر توجه به امور دنیایی و امور اخروی

کرده اند و توجه به جسم و جان و دنیا و آخرت را با هم تاکید و تأیید کرده اند. نه همچون مسیحیت تحریف شده و رهبانیت که به دنیا بی اعتنا بوده اند و نه همچون یهودیت که فقط به دنیا و امور مادی چسبیده اند ولی در قرآن کریم این دعا را می خوانیم « رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ »^۱ خدایا هم در این دنیا و هم در آن دنیا بهترین ها را نصیب ما کنم و ما را از عذاب آتش جهنم رهایی بخش لذا در این دنیا امورات جسمانی و روحانی، انسان ها با هم در آمیخته و جسم انسان مرکب و وسیله حمل روح و جان اوست، به این خاطر وقتی انسانی می میرد می گویند «جان به جان آفرین تسلیم کرد». پس ما امانت دار این جسم و جان هستیم و هر چه هست از خداست و به سوی خدا باز می گردیم و ما بازیگران و نقش آفرینان این صحنه دنیا هستیم تا در این آزمون و آزمایش، مشخص می گردد که چه کسی به راه راست و مستقیم رفته و چه کسی به گمراهی و ضلالت افتاده است. پوست و بدن و خون و روح و جان ما از خداست همه چیز متعلق به خداست مالک زمین و آسمان ها خداست، و ما آن موج از امواج اقیانوس هستیم که از سطح اقیانوس کمی بالاتر آمده است و تا زمانی معین و اندک، زندگی دنیایی را سپری می کند و پس از آن، این موج (انسان) به اقیانوس دریای بیکران الهی می پیوندد. امید داریم که همه مادر این زندگی کوتاه دنیایی و در این آزمون و در این مسیر آمدن و رفتن به سوی خداوند متعال

سر بلند و رو سفید باشیم و به مقام راضیه مرضیه برسیم انشا...

تعدادی از آیات مرتبط با موضوع:

... إِنْ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ^۱
(يعقوب گفت)

- هیچکس فرمانروای عالم جز خدا نیست من بر او توکل می کنم و باید صاحبان مقام توکل هم به خدا اعتماد کنند.

- كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَنَبَلُّوْكُمْ بِالْشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً وَإِلَيْنَا تُرْجَعُونَ^۲
هر نفسی در عالم رنج و سختی مرگ را می چشد و ما شما را به بد و نیک مبتلا کرده تا بیازمائیم (و هنگام مرگ) به سوی ما باز می گردید
- لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرَى^۳
هر چه در آسمانها و زمین و بین آنها یا زیر کره خاک موجود است همه ملک اوست

- وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ^۴
و شما در زمینی هیچ قدرتی ندارید و از کوچکترین قوای جهان، زبون و عاجزید و غیر خدا در عالم هیچ یار و یاورى نخواهید داشت.
- اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ^۵

۱- یوسف آیه ۶۷

۲- انبیاء آیه ۳۵

۳- طه آیه ۶

۴- شورا آیه ۳۱

۵- زمر آیه ۶۳

خدا آفریننده هر چیز است و بر هر چیز هم او نگهبانست
 - فَسُبْحَانَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ^۱ پس منزّه و پاک
 است خدائیکه ملک و ملکوت هر موجود بدست قدرت او و بازگشت شما
 همه خلاق بسوی اوست

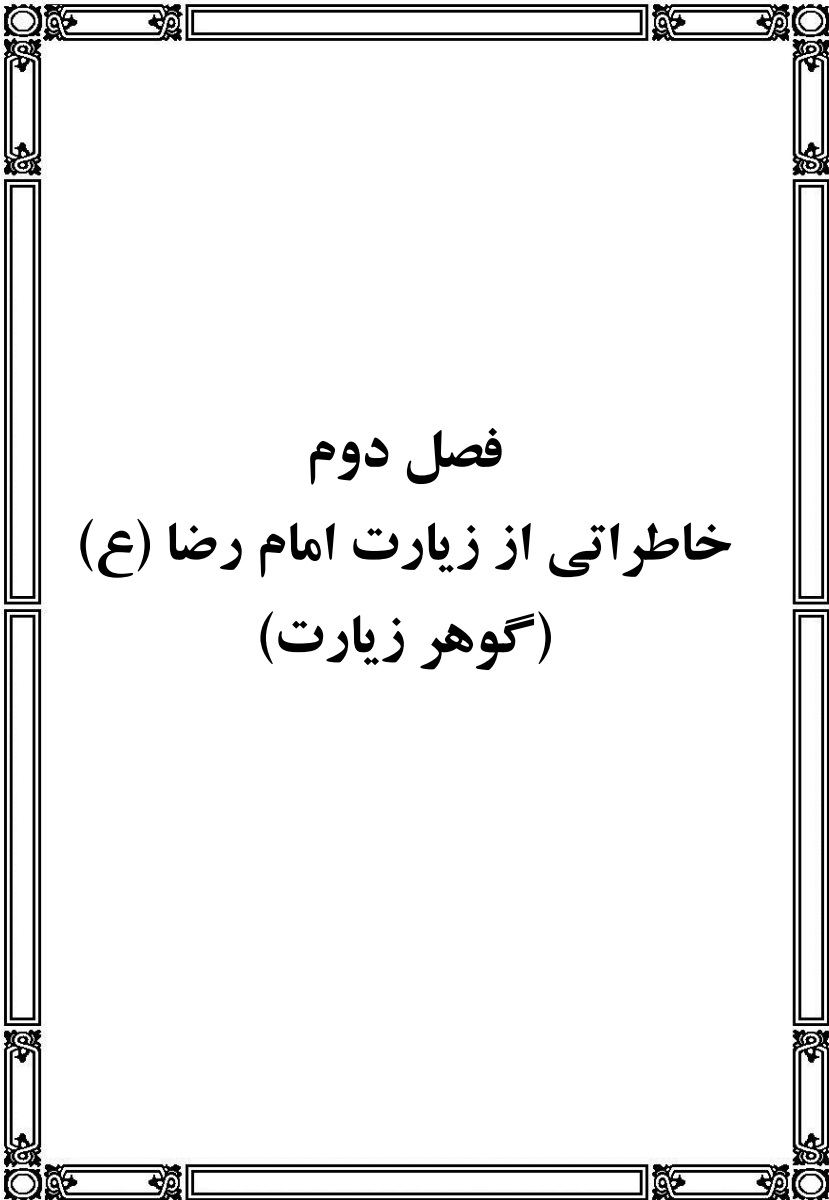
- لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا فِيهِنَّ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ^۲
 فرمانروایی آسمانها و زمین و هر چه در آنهاست همه ملک خداست و او
 بر هر چیز تواناست.

- ... وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ^۳
 ... و خدا همه چیز را آفریده و به همه امور (عالم) دانا است.

۱- یس آیه ۸۳

۲- مائده آیه ۱۲۰

۳- انعام آیه ۱۰۱

A decorative rectangular border with ornate corner pieces and a double-line inner frame.

فصل دوم

خاطراتی از زیارت امام رضا (ع)

(گوهر زیارت)

«سر و صدای ساخت و ساز در ماه مبارک رمضان»

در ماه مبارک رمضان سال ۱۳۹۱ که به اتفاق همسرم برای گذراندن ایام ماه مبارک رمضان و روزه داری در جوار مرقد امام هشتم به مدت ۴۰ به مشهد مقدس رفته بودیم، مشکلاتی برای اسکان در نزدیک حرم مطهر بر ایمان پیش آمد، از جمله ابتدا به منزلی در نزدیکی هتل ابریشم واقع در خیابان امام رضا (ع) رفتیم که صاحب منزل یکی از خادمین حرم مطهر امام رضا (ع) بود که با وجود قدیمی بودن منزل ایشان، به علت اینکه به حرم نزدیک بود مورد پسند ما قرار گرفت، ولی در مورد مبلغ مورد اجاره با صاحب خانه به توافق نرسیدیم و با وجود اینکه به صاحب منزل گفتیم ما فقط برای زیارت امام رضا (ع) در ایام ماه مبارک رمضان به مشهد آمده‌ایم و میهمان امام رضا (ع) هستیم، ولی این خادم نمی‌توانست از مسایل مالی چشمی پوشی کند و برای مدت ۳۵ شب اقامت در آن منزل قدیمی مبلغ نهصد هزار تومان را در خواست کرد ولی ما مبلغ هفتصد و پنجاه هزار تومان را پیشنهاد دادیم که به توافق نرسیدیم و از این پیرمرد حریص و پول دوست خداحافظی کردیم و یک

خانه در نزدیکی باب الجواد (ع) پیدا کردیم که پیاده روی آن تا حرم مطهر حدود ده دقیقه بود دارای حیاط قدیمی و دارای دو طبقه و چهار اطاق که هر اطاق برای یک خانواده در نظر گرفته شده بود صاحب خانه از اهالی منطقه ترکمن صحرا و از برادران اهل تسنن بود که بوی مصرف تریاک در محوطه حیاط و خانه‌ها پیچیده شده بود و دارای حمام مشترک در هر طبقه بود و اطاق‌ها آشپزخانه نداشتند و یک اجاق گاز مشترک در بین اطاق‌ها در محوطه بیرون بود و یخچال هم بین اطاق‌ها مشترک بود. قیمت آن مناسب بود و برای هر شب اقامت مبلغ پانزده هزار تومان در خواست کردند ولی از محیط خانه و شرایط اقامت و بوی تریاک و ... خوشمان نیامد و بدنبال مکان دیگری گشتیم. در اول کوچه سرشور یکی از واسطه‌ها گفت که خانه خالی داریم و ما شرایط خودمان را برای اقامت گفتیم و حدود ۳ واحد آپارتمان را بازدید کردیم که در مورد یکی از واحد ما به توافق رسیدیم. شرایط آن منزل این طور بود که ۲ طبقه داشت و ۲ واحد مسکونی در طبقه بالا و ۲ واحد در طبقه پایین قرار داشت و یک حیاط کوچک نیز داشت صاحب خانه یک پیر زن بود که خود در یکی از واحدهای طبقه پایین زندگی می‌کرد همه چهار واحد دارای حمام و آشپزخانه مجزا و به صورت سوئیت در داخل واحدها قرار داشت. واحدی که اجاره کردیم دارای دو اطاق دو در سه (شش متری) بود که دارای وسایل آشپزی و اجاق گاز و یک یخچال کوچک و در انتهای

اطاق عقبی یک سرویس بهداشتی و حمام بود. با این واسطه به شبی شانزده هزار تومان و برای مدت ۳۶ شب به توافق رسیدیم بعد از توافق با ایشان و امضای قرارداد و دادن بیعانه، تلفن همراه من زنگ خورد و همان خادم که مبلغ نصد هزار تومان می‌خواست گفت حاضر است منزل را به همان مبلغی که ما گفته بودیم یعنی هفتصد و پنجاه هزار تومان اجاره دهد به ایشان گفتم ما خانه ای پیدا کرده‌ایم و قرارداد امضا کرده و با قیمتی کمتر لذا از ایشان تشکر کردم. پس از استقرار در منزل جدید که در سرشوی ۱۱ واقع شده بود و حدود ده دقیقه تا حرم مطهر پیاده روی داشت متوجه شدیم که در روبروی این منزل، یک هتل آپارتمان در حال ساخت است و تصور ما این بود که در ماه مبارک رمضان کار ساخت و ساز تعطیل است و یا مدت کاری تقلیل پیدا می‌کند ولی از ساعت ۹ صبح تا ۵ بعد از ظهر صدای ضربات پتک و صدای جابه‌جایی میل‌گرد و تیر آهن و ... باعث گردید که آسایش و آرامش از ما سلب گردد، چند بار به پیمانکار ساختمانی تذکر دادیم که چون ماه مبارک رمضان است ما شب‌ها بیداریم و به عبادت می‌پردازیم و بعد از سحر و اقامه نماز صبح، فرصتی است که تا ساعت ۱۰ صبح استراحت کنیم ولی شما صبح و بعد از ظهر آسایش را از ما سلب نموده‌اید که جواب قانع کننده ای نمی‌شنیدیم و پیمانکار ساختمان می‌گفت فقط ما در این ماه مبارک می‌توانیم کار را ادامه دهیم چون بعد از عید فطر جمعیت مسافران به مشهد زیاد می‌شود

و ما نمی‌توانیم خوب کارمان را ادامه دهیم لذا بهترین فرصت در این ایام است که مسافر کم است. در روز دوم اقامت با واسطه منزل تماس گرفتیم و اظهار نارضایتی از سر و صدا کردیم و ایشان نیز به محل ساختمان در حال ساخت رفت و با عصبانیت از آنان خواست که بیشتر رعایت کنند، که یکی دور وز اوضاع آرام‌تر شد ولی دوباره سر و صداها باعث آزار و اذیت ما می‌شد لذا ما به فکر تعویض منزل افتادیم. چند تماس با بنگاه‌ها و بازدید از چند منزل جدید که در مورد قیمت به توافق نرسیدیم و در همان منزل اجاره ای ماندیم و سر و صدا را تحمل کردیم. به نظر می‌رسید که برای پیمانکار ساختمانی هتل آپارتمان فقط منافع مادی‌اش مهم بود و سلب آسایش کردن از مردم در ماه مبارک رمضان اهمیت نداشت. بهر حال شیرینی و حلاوت روزه داری و زیارت امام رضا (ع) به تمامی این سر و صدا می‌ارزید.

صاحب خانه این منزل که پیرزن مهربانی بود به تنهایی در یکی از واحدها زندگی می‌کرد و هر روز صبح‌ها و عصرها درب منزل را آب‌پاش و جاروب می‌کرد و اکثراً بعد از ظهرها بر سکوی نشیمن جلوی درب منزل می‌نشست و عبور و مرور مردم و زوار را تماشا می‌کرد. در مدت اقامت ما، همسایه‌ها خوب و مهربانی داشتیم. پیر زن صبح‌ها اسپند دود می‌کرد دور خانه و در محوطه حیاط می‌چرخاند. در گوشه حیاط یک انبار نان خشک داشت که بوی کپک نان از آن می‌آمد و همیشه نان‌های خشک را در آن ذخیره می‌کرد.

در مدت اقامت ما در مشهد مقدس به آن محل و همسایه‌ها خو گرفته بودیم و موقع آمدن از مشهد به سمت تهران، دل‌کندن از امام رضا (ع) سخت بود ولی خوشحال بودیم که به یاری خداوند ایام ماه مبارک رمضان را توانسته ایم روزه داری کنیم و به زیارت و عبادت پردازیم. امید است مورد قبول خداوند متعال قرار گرفته باشد. انشا الله

«افطاری در حرم مطهر رضوی»

در شب‌های ماه مبارک رمضان، قبل از برپایی نماز جماعت مغرب، خادمین محترم حرم مطهر یک بسته غذایی که شامل (شیر - کیک و یک عدد خرما بود) بین صفوف نماز جماعت تقسیم می‌کردند و در جلوی هر نمازگذار قرار می‌دادند و با سعی و تلاش آنان در مدت حدود بیست دقیقه تمامی صفوف از این بسته افطاری بهره‌مند می‌شدند. گاه‌ها مشاهده می‌شد که تعدادی از بچه‌ها بعد از گرفتن بسته افطاری، مجدداً به صف‌های جلویی یا عقبی می‌آمدند تا دوباره بگیرند که به نوعی بازیگوشی آنان بود و به نوعی حرص و طمع و عدم قانع شدن به حق خود بود و جالب اینکه بعضی مواقع با ترغیب والدین خود این کار را می‌کردند. امیدواریم فرهنگ سازی در این موارد از دوران کودکی و در میان جامعه ما شکل گیرد تا هر کس به حق خود قانع شود و از حرص و طمع دوری گزینیم. بعد از اقامه نماز مغرب و اعشا خانواده‌ها در محوطه بر روی فرش‌ها می‌نشستند و روزه خود را با این

بسته های غذایی افطار می کردند و از فضای معنوی حضور در جوار امام رضا (ع) و یک روز روزه داری در ماه مبارک رمضان لذت می بردند. گاهاً نسیم خنکی نیز شروع به وزیدن می کرد که این لذت معنوی را دو چندان می کرد. امید است مورد قبول خداوند قرار گیرد. انشاء الله

«وسایل سرگرمی کودکان در حرم مطهر»

تعداد زیادی از کودکان به همراه والدین خود در حرم مطهر رضوی حضور می یابند ولی وسیله بازی و سرگرمی ندارند، والدین آنها به نماز و قرآن خواندن و زیارت کردن مشغول می شوند و حوصله این کودکان (پس از مدتی که در حرم مطهر هستند) به سر می رود و گاهاً دیده می شد که بچه ها برای سرگرم کردن خود روی زمین کف حرم مطهر و صحن های استان قدس رضوی شیرجه می رفتند و یا با آویزان شدن به نرده ها و بازی کردن با مهر و جانمازی، سعی می کردند خود را مشغول کنند، برای رفع این نقیصه می توان در گوشه هایی از صحن حرم مطهر و یا صحن رضوی که فضای باز زیادی وجود دارد وسایل سرگرمی و بازی بچه ها را فراهم کرد تا آنان از زیارت والدین خود خسته و ناراحت نشوند و انرژی کودکانه آنان نیز تخلیه گردد. در هنگامی که در حرم مطهر بودم و یا به زیارت می پرداختم، چندین بار مشاهده کردم که بچه ها از والدین خود می خواستند که «زودتر برویم» و یا هنگام ورود به حرم مطهر با گریه می گفتند «ما نمی آییم» ولی والدین آنان به

خاطر اینکه کودکان تنها نمانند و خطراتی متوجه آنان نشود مجبور بودند که آن‌ها را به خود به حرم بیاورند، که آن‌ها پس از مدتی خسته می‌شدند و چون والدین به نماز و زیارت و ... مشغول بودند آنان نیاز به تفریح و سرگرمی داشتند که امکانات آن فراهم نبود. اگر مکان‌هایی مثل مهد کودک در آن حوالی باشد که به صورت حساب شده بچه‌ها از والدین تحویل گرفته شوند و پس از زیارت والدین به آن‌ها برگردانده شود، می‌تواند کارساز باشد. و یا همان طور که ساک و وسایل در جلوی درب حرم مطهر به عنوان اقامت گرفته می‌شود و بعداً به صاحبان آنان پس داده می‌شود، شاید بتوان این معضل راحل کرد تا کودکان هم از این برکات سفر به مشهد مقدس و زیارت امام رضا (ع) لذت ببرند و خسته کننده برای آن‌ها نشود. امید است که در آینده برای این مشکل هم فکر اندیشیده شود.

«ضربه زدن دست به در و دیوار حرم مطهر»

در هنگام زیارت و نزدیک شدن به ضریح امام رضا (ع) مشاهده می‌شد که تعدادی از زائران موقع ورود به طرف حرم و ضریح مطهر، چند ضربه با دست یا انگشت به در و دیوار حرم می‌زدند به مانند زدن انگشت با دست به روی قبور در قبرستان‌ها که معتقدند با این ضربات دست، مرده را از آمدن خود خبردار می‌سازند : این افراد که به زیارت مرقد مطهر امام هشتم (ع) آمده‌اند با زدن دست و انگشت بر درهای ورودی و ضریح امام رضا (ع) انگاری می‌خواهند حضرت را از آمدن خود آگاه کنند در حالی که روح عظیم‌الشان ائمه بزرگوار در همه جا حضور دارند و در زیارت آن حضرت می‌خوانیم که «سلام و صدای من را می‌شنوی و من را می‌بینی» لذا این ائمه اطهار (ع) آگاه به حضور زائر در مکان زیارتی هستند و با نفس‌های قدسیه و ملکوتی خود از آلام و خواسته‌های زوار به اذن خداوند متعال آگاه هستند و به یاری و مدد خداوند متعال شفاعت می‌کنند و خواسته‌ها و درخواست‌های زوار را به سمت بالا برای تصویب نهایی از سوی خداوند متعال، منعکس می‌کنند، البته خداوند متعال نیز آگاه و دانا است ولی از این ارواح پاک و قدسیه کمک و مدد گرفته می‌شود «یا وجیها عند الله، اشفع لنا عند الله» لذا دست و انگشت زدن ممکن است یک کار شرطی و عوامانه باشد که در بین تعدادی از زوار مرسوم و متداول شده است. که امید است این رفتارهای

ناصحیح که ممکن است باعث شود تا دشمنانی دین و تشیع از آن‌ها سوء استفاده کنند، از بین ما رخت بر کند

«سجده کردن در درب ورودی حرم مطهر»

تعدادی از زوار حرم مطهر امام رضا (ع) بدون در نظر گرفتن حجم جمعیت که از عقب به جلو در حال ورود به داخل بُتعه ضریح مطهر هستند، در کنار درب ورودی به روی زمین می‌افتادند و پشت به قبله و رو به ضریح مطهر سجده می‌کردند که این عمل آنان باعث ازدهام در پشت سر این زوار می‌شد و چون حالت سجده کردن روبه سوی کعبه و قبله نمی‌باشد، ممکن است که دشمنان شیعه و اسلام از آن سوء استفاده نموده و بر علیه تشیع تبلیغات ناصحیح راه بیندازند و این در حالی بود که تعدادی از این سجده کنندگان (در درب ورودی) بلافاصله از جای خود بلند نمی‌شدند و سجده را طول می‌کردند و پای نفرات به آنان برخورد می‌کرد و باعث کندی حرکت و سرنگون شدن نفرات عقب می‌شد. خادم‌های زحمت کش حرم مطهر که در نزدیک درب ورودی بودند گاهی به این زوار تذکر می‌دادند و با چوب گرد گیری که در دست آن‌ها بود جمعیت را به سمت جلو هدایت می‌کردند ولی نمی‌توانستند مانع از این عمل تعدادی از زوار شوند. لذا اصلح است که زوار محترم پس از زیارت ضریح مطهر و خواندن دعا های زیارت و دو رکعت نماز زیارت به سمت قبله اقامه کنند و ثواب آن زیارت را به محضر مبارک

امام رضا (ع) هدیه نمایند. تا از ازدحام در درب ورودی ضریح جلوگیری بعمل آمده و باعث تسریع در حرکت رو به جلوی زوار شود و مانع از سوء استفاده تبلیغاتی دشمنان دین و مذهب تشیع شوند. امید است خداوند توفیق زیارت با معرفت در این اماکن مقدس را به همه ما عنایت فرماید. انشاء الله

«فرستادن صلوات در حرم مطهر»

در حین انجام زیارت در حرم مطهر رضوی (ع) تعدادی از زوار با صدای بلند از مردم می‌خواهند که برای سلامتی امام زمان (عج) و یا زیارت قبر امام حسین (ع) و یا مواردی دیگر صلوات بفرستند و این کار خود را ثواب می‌دانند، آن‌ها با این عمل تمرکز فکری را از بقیه زوار می‌گیرند مثلاً شما در حال خواندن زیارت و یا راز و نیاز با خدای خود و یا ارتباط برقرار کردن با روح ملکوتی ائمه اطهار هستید که صداهای ممتد از افراد مختلف در خواست صلوات می‌کنند، بعضی مواقع در نزدیک گوش ما با صدای بلند به نحوی که همه جمعیت بشنوند، فریاد می‌زنند و گاهی این صلوات‌ها توسط افرادی همزمان گفته می‌شود که تداخل می‌کند، گاهی مشاهده می‌شد که فردی در هنگام زیارت در خواست فرستادن صلوات از زوار می‌کرد ولی کسی جواب نمی‌داد و یا با صدای ضعیف جواب صلوات او را می‌دادند که چون صلوات حرمت دارد، خدای ناکرده بی احترامی به صلوات و درود بر پیامبر گرامی اسلام می‌شود، چون هر یک از زوار در حال و هوای خودشان هستند و دارند با معشوق خود به مانند یک عاشق راز و نیاز می‌کنند و گرفتاری‌های خود را بیان می‌کنند و بر رفع حاجات از روح ملکوتی این امام همام در خواست کمک و شفاعت دارند که این حال و هوا زائر تحت تأثیر صلوات‌های متعدد با صداهای متعدد، قرار می‌گیرد حتی بعضی مواقع بچه‌های کوچک هم در

خواست صلوات می کردند، لذا اصلح است هر فرد خودش به صورت آرام صلوات بفرستد و باعث حواس پرتی بقیه زوار نشوند. امید است این زوار محترم که از روی شوق و انجام تکلیف و ارادت به حضرت رسول اکرم (ص) و ائمه اطهار (ع) این کار ثواب را انجام می دهند با صدای آهسته صلوات بفرستند و حرمت صلوات را نگاه دارند. «اللهم صل علی محمد و آل محمد» «انشاء الله»

«کیوسک‌های راهنمای زوار»

در بیرون از حرم مطهر امام رضا (ع) کیوسک‌هایی پیش بینی شده که به عنوان راهنما زوار، نقشه و اطلاعات حرم مطهر را در اختیار زوار قرار می‌دهند. زوار ایرانی و خارجی می‌توانند از این کیوسک‌ها، نقشه‌های خیابان‌های منتهی به حرم مطهر و محل‌های ورودی و خروجی و مسیرها و امکان مختلف در حرم رضوی را به صورت رایگان این بروشورها را دریافت کنند.

در مناسبت‌های مختلف و اعیاد مذهبی هم مسابقات فرهنگی در آستان قدس رضوی برگزار می‌شود که پرسشنامه‌ها از طریق همین کیوسک‌ها بین زوار تقسیم می‌شود و پاسخنامه‌ها جمع آوری و قرعه کشی انجام گرفته و به برندگان جوایزی داده می‌شود که بسیار کار جالب و مهم از نظر فرهنگی و مذهبی است لذا با توجه به خدمت رسانی این کیوسک‌های راهنماهای زوار، بهتر است محلی برای دریافت شکایات و مشکلاتی که برای زوار پیش می‌آید هم باشد. تا بدین وسیله شکایات و پیشنهادات زوار به این کیوسک‌ها منعکس و از طریق قسمت‌های نظارت و بازرسی حرم مطهر موارد بررسی و نتیجه به زوار اعلام گردد.

در نتیجه نقش این کیوسک‌ها بیشتر گردیده تا در آینده معضلات و مشکلات به همراه پیشنهادات بررسی و پاسخ‌های لازم جهت رفع آن‌ها داده

شود.

فهرست منابع

- قرآن کریم
- نهج البلاغه
- اصول کافی
- طرح کلی اندیشه اسلامی در قرآن - سید علی حسینی خامنه ای تهران دفتر نشر فرهنگ اسلامی ۱۳۵۴
- عدل الهی مرتضی مطهری تهران - انتشارات صدرا
- ولاء ها و ولایتها مرتضی مطهری - تهران انتشارات صدرا ۱۳۶۹
- خدا و پیامبران جعفر سبحانی
- انوار هدایت بهاء الدین قهرمانی نژاد سابق تهران - انتشارات سبوح ۱۳۸۴
- معاد شناسی محمد حسین حسینی طهرانی تهران انتشارات حکمت (جلد سوم جلد چهارم)
- نبوت - عقیدتی سیاسی وزارت دفاع

- کتابهای منتشر شده از این نویسنده :

۱- حقایق از حق (در قرآن کریم و سخنان بزرگان) انتشارات دانشجو همدان

۱۳۸۶

۲- خیر و نیکی (در قرآن کریم، نهج البلاغه، ادعیه و سخنان بزرگان) انتشارات

دانشجو همدان - ۱۳۸۷

۳- ملانکه و فرشتگان (در قرآن کریم و سخنان ائمه اطهار) انتشارات دانشجو

همدان ۱۳۸۸

۴- تبلیغات و عملیات روانی در سیره نبوی و علوی انتشارات دانشگاه، فرماندهی

و ستاد آجا تهران ۱۳۸۸

۵- قرب خدا به انسان انتشارات نظری - تهران ۱۳۹۰

۶- طرح ریزی و عملیات روانی مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سپهبد صیاد

شیرازی - تهران ۱۳۹۱

۷- پیامدها و زیان های ایران در جنگ جهانی اول و دوم، انتشارات نظری -

تهران ۱۳۹۱

۸- مدیریت دانش در سازمان ها، انتشارات نظری - تهران ۱۳۹۱

۹- مقاومت شریانی، انتشارات نظری - تهران ۱۳۹۱

۱۰- انواری از نور الهی - انتشارات نظری - تهران ۱۳۹۰

۱۱- منافقین در کمینگاه صیاد انتشارات ایران سبز - تهران ۱۳۹۲

۱۲- آینده پژوهی در جنگ نرم و سخت انتشارات طلعه ظهور- تهران ۱۳۹۲

۱۳- سناریو نویسی در بحران انتشارات ایران سبز - تهران ۱۳۹۳